

Шифр «Автотранспортне страхування»

**АВТОТРАНСПОРТНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ
ПрАТ СК «ОРАНТА-СІЧ»)**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АВТОТРАНС- ПОРТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	5
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА РОБОТИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ В ГАЛУЗІ СТРА- ХУВАННЯ АВТОТРАНСПОРТНИХ РИЗИКІВ	12
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АВТОТРАНСПОРТ- НОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	19
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30
ДОДАТКИ	36

ВСТУП

Протягом всього існування людину постійно супроводжують ризики, а у сучасні часи, коли вона «не стоїть на місці» і темпи її життя щосекунди набирають обертів – кількість оточуючих ризиків, зокрема при пересуванні на транспорті, постійно збільшується. Автомобіль є засобом пересування, який найчастіше використовує сучасна людина, однак і найбільш небезпечним, поряд з іншими видами транспорту. У зв'язку з тим, що використання автотранспорту супроводжується багатьма ризиками, автотранспортне страхування є достатньо популярним видом страхування для юридичних і фізичних осіб. Крім того, автотранспортне страхування, враховуючи його соціальне значення, особливо у контексті обов'язкового страхування є джерелом суспільного відтворення та дозволяє підтримати досягнутий рівень добробуту громадян. Необхідність пошуку напрямів ефективного розвитку автострахування в Україні зумовила вибір теми дослідження, її мету, завдання.

Окремі аспекти розвитку автотранспортного страхування в Україні висвітлено в багатьох наукових працях. Так, вагомий внесок у процес дослідження теоретичних та практичних аспектів функціонування ринку автотранспортного страхування як в Україні так і за кордоном здійснила значна кількість вітчизняних і зарубіжних науковців та практиків таких як В. Базилевич [47], О. Гаманкова [44], О. Грішан [9], М. О. Залєтов [13], О. Кнейслер, К. Лібіх, М. Межебицький [18], Р. Пікус [43], С. Осадець [46], Т. Яворська [52] та ін. Проте у зв'язку зі стрімкими змінами, що відбуваються в економіці України, дослідження проблем, які стримують розвиток автотранспортного страхування в Україні, набуло ще більшої актуальності.

Метою роботи є наукове обґрунтування теоретичних засад, розробка методичних підходів та практичних рекомендацій щодо регулювання розвитку автотранспортного страхування України.

Для досягнення мети дослідження було поставлено і виконано такі *основні завдання*:

- дослідити і узагальнити теоретичне забезпечення розвитку автотранспортного страхування;
- визначити особливості функціонування сучасного ринку автотранспортного страхування в Україні;
- провести комплексний аналіз ринку автотранспортного страхування на прикладі досліджуваної страхової компанії;
- виявити існуючі проблеми розвитку вітчизняного ринку автотранспортного страхування та запропонувати шляхи їх усунення;
- визначити пріоритетні напрями реалізації державної фінансової політики щодо забезпечення розвитку автотранспортного страхування в Україні.

Об'єктом дослідження є процес функціонування та розвитку ринку автотранспортного страхування в Україні.

Предметом дослідження є сукупність економічних відносин, що виникають між ПрАТ «СК «Оранта-Січ» та іншими суб'єктами страхового ринку в процесі надання послуг з автотранспортного страхування.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовано загальні та конкретні наукові методи, а саме: методи наукової абстракції і узагальнення (визначення поняття «автотранспортне страхування»), аналізу (аналіз роботи ринку автотранспортного страхування) і синтезу, статистичного порівняння та узагальнення (визначення пріоритетних напрямів державної політики щодо регулювання розвитку автотранспортного страхування).

Інформаційною базою проведення досліджень слугували: законодавчі акти й нормативні документи, аналітичні огляди, статистичні звіти міністерств і відомств України, офіційні дані Державної служби статистики України та Нацкомфінпослуг; фінансова звітність окремих страхових компаній, монографічні дослідження та наукові публікації.

Наукова роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Основний зміст роботи викладено на 30 сторінках комп'ютерного тексту, у тому числі 5 рисунків, 9 таблиць, 3 додатки. Список використаних джерел містить 52 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АВТОТРАНСПОРТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

В наш час до авто вже не ставляться як до предмета розкоші. Без індивідуального засобу пересування важко обійтись, тож кількість машин на вітчизняних дорогах дедалі збільшується. Всі ми знаємо, що автомобіль є джерелом підвищеної небезпеки. Часто з різних суб'єктивних та об'єктивних причин це джерело спрацьовує, і тоді ми починаємо рахувати жертви та збитки. Чисельні дорожньо-транспортні пригоди завдають значної шкоди життю та здоров'ю громадян.

Кожне ДТП відбувається внаслідок однієї чи декількох взаємопов'язаних причин. Велика частина аварій відбувається через неправильні дії водіїв, які не відповідають вимогам безпеки руху. Найчастіше це пояснюється недостатньою увагою, нехтуванням вимогами Правил дорожнього руху. Детальніше динаміку ДТП можна розглянути у таблиці 1.1 по Запорізькій області.

За період з 2010 по 2016 рр. кількість дорожньо-транспортних пригод по Запорізькій області зменшилась на 24,3 %. В свою чергу кількість травмованих та загиблих також зменшилась. За період з 2010 по 2016 рр. кількість травмованих зменшилась на 9,7 %, а загиблих на 28,5 %. Загалом по Україні кількість дорожньо-транспортних пригод зменшилась на 22,4%. Кількість загиблих зменшилась на 18,6%. Кількість травмованих також зменшилась, у 2010 році – 38975 осіб, то у 2016 році – 31467 осіб, отже на 19,3%. [27]

Такого значному зменшенню числу аварій, як по Запорізькій області так і по Україні в цілому, посприяв Закон України «Про посилення штрафів за порушення правил дорожнього руху». Даний закон передбачав підвищення штрафів за перевищення допустимої швидкості руху, за рух на заборонений сигнал світлофора, за порушення руху на пішохідних переходах та інше. Згідно з офіційною статистикою, одна з головних причин ДТП в Україні – перевищення швидкості, водіння у нетверезому стані та інше. [27]

Динаміка дорожньо-транспортних пригод в цілому по Україні та Запорізькій області за 2010- 2016 рр. [27]

Показники	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення 2016р. до 2010р., %
В цілому по Україні								
Кількість ДТП, од.	204242	186225	196399	191005	153205	138536	158556	-22,4
Кількість ДТП з постраждалими, од.	31914	31281	30699	30681	26160	26194	25365	-20,5
Загинуло, осіб	4875	4908	5131	4833	4464	4483	3970	-18,6
Травмовано, осіб	38975	38178	37519	37521	32352	32395	31467	-19,3
По Запорізькій області								
Кількість ДТП, од.	7735	6861	6672	6545	5612	4827	5859	-24,3
Кількість ДТП з постраждалими, од.	1390	1263	1108	1220	1223	1174	1171	-15,8
Загинуло, осіб	228	219	234	210	207	185	163	-28,5
Травмовано, осіб	1676	1537	1294	1540	1505	1552	1513	-9,7

Зростання автомобілізації та аварійності на дорогах, погіршення криміногенної обстановки, збільшення кількості угонів і викрадень транспортних засобів об'єктивно вимагає створення надійного страхового захисту автотransпортних засобів, а головне – життя і здоров'я людей. І тому, страхування автотransпортних засобів є стратегічно важливою галуззю страхового сектору, що сприяє зниженню наслідків ДТП, забезпечує розвиток інших супутніх галузей страхування, а також частково звільняє державу під час вирішення соціальних проблем суспільства, що виникають внаслідок ДТП, крадіжки або пошкодження транспортних засобів громадян та підприємств. [49]

В науковій літературі не сформульоване чітке визначення поняття автотransпортного страхування. Тому виникає необхідність більш докладного розгляду поняття автотransпортного страхування. (додаток А, табл. А.1)

В результаті вивчення думок багатьох вчених з'ясовано, що автотransпортне страхування – це комплексний вид страхування, що покриває майнові ризики та ризики відповідальності при експлуатації автотransпортного засобу.

Автотранспортне страхування є комплексним видом страхування, оскільки поєднує в собі різні галузі страхування: майнове, особисте та страхування відповідальності. Крім цього, перелік об'єктів автотранспортного страхування не обмежується тільки автотранспортними засобами. На страхування можуть бути прийняті й інші додаткові об'єкти страхування, такі як життя, здоров'я водіїв, їх відповідальність, вантаж, обладнання, які певною мірою пов'язані з використанням автотранспорту й впливають на ефективність проведення автотранспортного страхування. Структура автотранспортного страхування представлена на рис. 1.1:

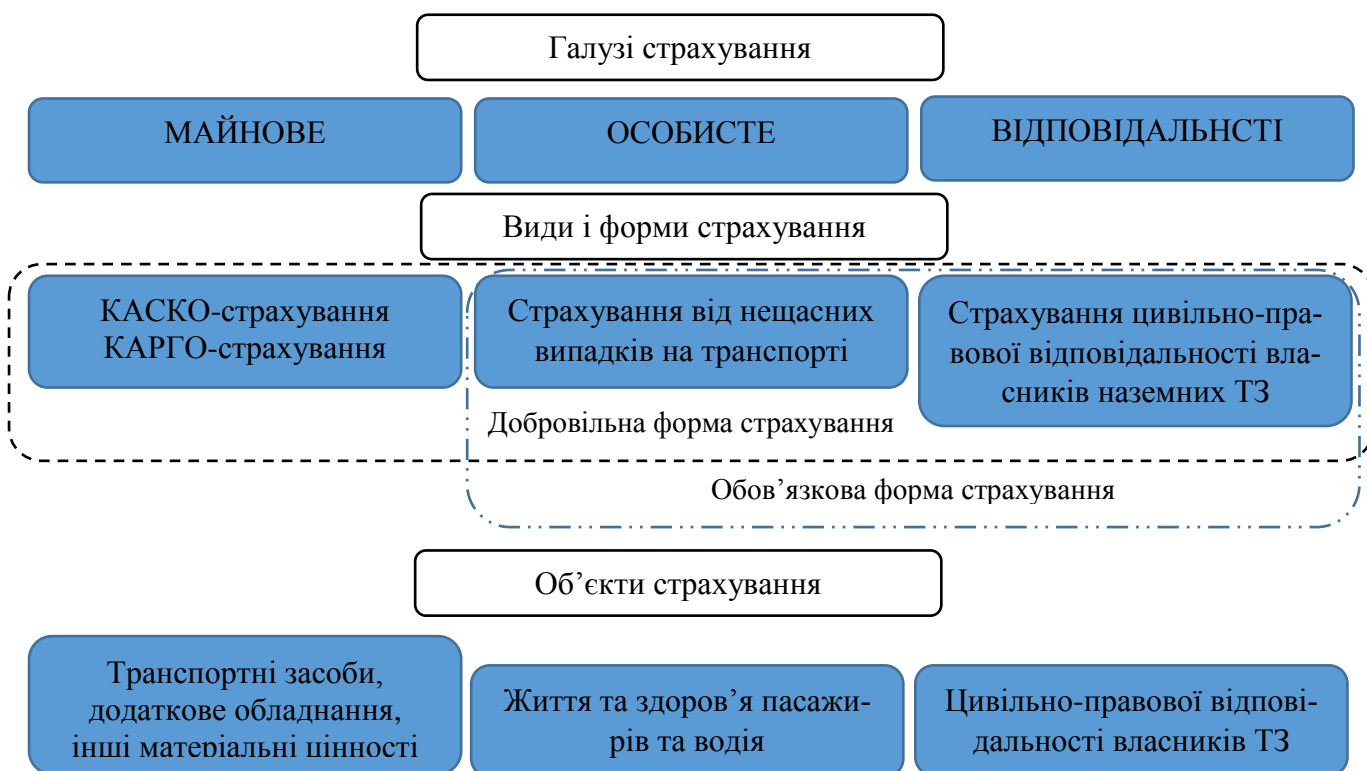

Рис. 1.1. Структура автотранспортного страхування в Україні

Одним із видів обов'язкового страхування автотранспортних засобів є обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ). ОСЦПВ здійснюється з метою забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та/або майну потерпілих внаслідок дорожньо-транспортної пригоди та захисту майнових інтересів страхувальників. Розмір страхової суми за шкоду, заподіяну майну потерпілих, становить 100 тис. грн. на одного потерпілого, але сумарно не більше 500 тис. грн. на всіх потерпілих.

Розмір страхової суми за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю потерпілих, становить 200 тис. грн. на одного потерпілого. [34]

Вартість ОСЦПВ визначена законодавством України і залежить від коригуючих коефіцієнтів (додаток А, табл. А.2 та табл. А.3). [14]

У обов'язковому страхуванні цивільно-правової відповідальності існують пільги, які надаються громадянам. Їх зображено у додатку А, рис. А.1.

Також ще одним видом обов'язкового автотранспортного страхування є «Зелена карта». У разі виїзду транспортного засобу, зареєстрованого в Україні, до країн – членів міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» власник такого транспортного засобу зобов'язаний мати чинний договір міжнародного страхування, посвідчений відповідним уніфікованим страховим сертифікатом «Зелена картка». Розрахувати вартість української «Зеленої карти» для виїзду в ці країни ви можете за даними додатку А (табл. А.4), в якій представлені розміри єдиних страхових платежів за договорами «Зелена карта». [42]

Одним із видів обов'язкового страхування є обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті, яке закріплене постановою «Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті». Максимальний розмір страхової суми для кожного застрахованого становить 6000 НМДГ. [40] Страхова сума виплачується не пізніше як через 10 діб з дня одержання необхідних документів через касу страховика або перераховується на розрахунковий рахунок, зазначений застрахованим у заяві, відповідно до рівня неоподаткованого мінімуму доходів громадян на день виплати.

До форм автотранспортного страхування, крім обов'язкового, відносять добровільне страхування транспортних засобів. Одним із видів якого є автоКаско – це страхування транспортного засобу від ризиків, які можуть виникнути у процесі експлуатації автомобіля. Під страхуванням каско розуміється тільки страхування самих транспортних засобів і воно не включає в себе страхування відповідальності перед третіми особами, страхування водія та пасажирів, майна (страхування КАРГО), що перевозиться у автомобілі. Страхові тарифи та вартість Каско залежать від ряду факторів і в різних страхових компаній розрізняються в залежності

від обраних умов і додаткових опцій. На ціну поліса Каско впливають певні фактори, зокрема вік, стаж і кількість водіїв, допущених до керування; франшиза по збитку; місце зберігання автомобіля; вибране СТО для ремонту; бонус-малус тощо.

Страховання Карго – вид страхування майна, основна мета якої-захист майнових інтересів власників вантажів і багажу на випадок настання збитків у процесі транспортування вантажу.

Також одним із видів добровільного страхування є добровільне страхування цивільної відповідальності автовласників (ДСЦПВ) – страхування цивільної відповідальності за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та / або майну третіх осіб внаслідок ДТП за участю зазначеного в договорі страхування транспортного засобу. На страхування приймаються виключно ті транспортні засоби, у відношенні яких діє договір ОСЦПВВНТЗ. Тобто, ДСЦПВ виступає комплектарним (приєднаним) видом страхування для ОСЦПВ. Об'єкти, суб'єкти та ризики за ДСЦПВ повністю відповідають ОСЦПВ. Договори даного типу заключають з метою підвищення страхової суми зі страхування цивільної відповідальності.

Добровільне страхування від нещасних випадків на транспорті здійснюється на випадок тимчасової втрати працездатності, встановлення інвалідності, загибелі або смерті застрахованої особи внаслідок нещасного випадку на транспорті.

Аналіз ринку автострахування доцільно почати з аналізу загальної ситуації на ринку. Динаміка валових страхових премій страхування автотранспорту наведена в таблиці А.5. [24] Згідно за даними таблиці, за досліджуваний період, обсяг валових страхових премій зі автотранспортного страхування (Каско, ОСЦПВ, «Зелена карта», ДСЦПВ) збільшився на 62,7 %.

Для того, щоб розглянути повну динаміку показників автострахування, необхідно звернути увагу на валові страхові виплати, які також наведені у табл. А.5. За досліджуваний період частка валових страхових виплат збільшилась на 48,7 %. Структура валових страхових премій та виплат по договорам автотранспортного страхування, за 2010-2016 рр., представлена на рисунках 1.2, 1.3.

Надходження валових страхових премій за договорами наземного транспорту (КАСКО) за період з 2010 року по 2016 рік зросли на 25,8 %. За договорами

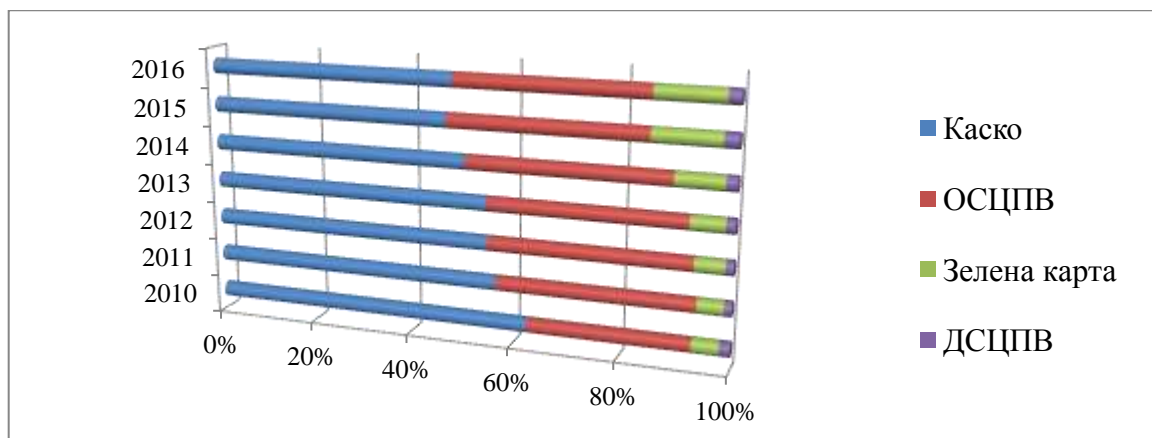

Рис. 1.2. Структура страхових премій у секторі автотранспортного страхування за період 2010-2016 рр., %

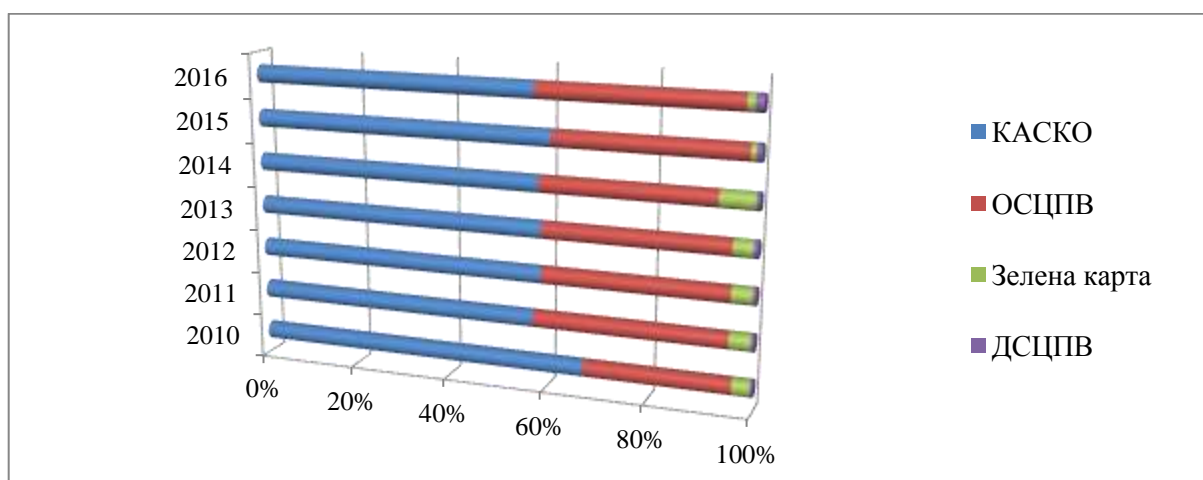

Рис. 1.3. Структура страхових виплат у секторі автотранспортного страхування за період 2010-2016 рр., %

ОСЦПВ обсяг валових страхових премій збільшився на 95,2 %. В свою чергу, за той самий період, збільшилися надходження і за договорами «Зелена карта» та ДСЦПВ відповідно у 4,2 рази та на 94,2%.

За досліджуваний період частка валових страхових виплат збільшилась на 9,4 %. Валові страхові виплати зі страхування наземних транспортних засобів зменшилися на 4,8 %. При страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів валові виплаті збільшились на 30,15 %. В свою чергу, за досліджуваний період, валові виплаті по «Зеленій карті» збільшились у 1,2 рази. Також відбулося збільшення у динаміці ДСЦПВ, на 54 %.

Автотранспортне страхування тісно пов'язане з розвитком економіки країни,

очікування загальних проблем переноситься і на страховий ринок. Саме тому, сьогодні, ця галузь є дуже проблематичною.

У 2017 році очікується поглиблення кризових явищ. Компанії в останньому кварталі 2016 року скорочували персонал, рішуче урізали бюджети, економили на всьому. Це повинно було припинити наростаючі збитки, накопичені в області автостраховання.

Найбільш серйозними загрозами 2017 року є зниження споживчого попиту, скорочення бюджетів витрат на страхування та інше. Страховикам важливо бути готовими до серйозних випробувань, змінюватися, проводити серйозні зміни в системі самоорганізації, оцінки каналів продажів і ефективності співробітників, а також підвищувати якість обслуговування.

Отже, підсумовуюче вищенаведене зауважимо, що автотранспортне страхування являє собою комплекс певних видів страхування, пов'язаних з експлуатацією засобів автотранспорту, що забезпечують захист як самого майна, так і відповідальності. Вітчизняного ринку автостраховання представлений такими видами як обов'язкове та добровільне СЦПВНТЗ, КАСКО, "Зелена картка". Як свідчить проведене дослідження, протягом 2012-2016 рр. частка автостраховання на ринку страхових послуг України є значною (середній її розмір за досліджувані роки становив 35,5%). Важливим сегментом ринку автостраховання є автоКАСКО та ОСЦПВ, частка яких у 2016 р. досягла 48,5% та 36,5% відповідно. Однак, не дивлячись на значну питому вагу автотранспортного страхування в портфелях страхових компаній, їх діяльність по впровадженню новітніх технологій у сфері автостраховання, є не достатньо активною та ефективною.

Крім того, на розвиток автотранспортного страхування в Україні суттєво впливають економічні фактори. Так, уповільнення темпів зростання автостраховання (особливо КАСКО) значним чином було зумовлене зниженням обсягів автокредитування, яке спостерігалось на вітчизняному ринку. В таких умовах на ринку автотранспортного страхування додатково зросла конкуренція у сфері залучення клієнтів, яка проявляється через небезпечний для ринку, страховиків і страхувальників демпінг.

РОЗДІЛ 2
ОЦІНКА РОБОТИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ В ГАЛУЗІ СТРАХУВАННЯ
АВТОТРАНСПОРТНИХ РИЗИКІВ

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «Оранта-Січ» багато-профільна і універсальна компанія з багаторічним досвідом роботи, має 27 філій та представництв в Запорізькій області і в різних регіонах України (у т.ч. м. Київ) [26]

Обслуговує страхувальників на всій території України. Клієнтами страхової компанії є найбільші підприємства, банківські і фінансові структури відомі як у нас в країні, так і за її межами. ПрАТ «СК «Оранта-Січ» працює на ринку перестрахування з розміщення та прийняття в перестрахування автотранспортних, майнових, сільськогосподарських і фінансових ризиків, обов'язкового і добровільного страхування відповідальності перед третіми особами.

Страхова компанія «Оранта-Січ» за національними рейтингами входить в число 50 найбільших компаній України. [26] Страхова компанія має безстрокові ліцензії на всі види обов'язкового й добровільного страхування. Всі види ліцензій можна побачити у додатку Б, таблиці Б.1.

Для аналізу страхової компанії, в першу чергу, необхідно звернути увагу на динаміку основних показників ПрАТ «СК «Оранта-Січ», які наведені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Динаміка основних показників роботи ПрАТ «СК «Оранта - Січ»
за 2012-2016 рр., тис. грн.**

Показники	2012 р.	2013р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Відхилення 2016 р. до 2012 р.	
						+, -	%
Страхові премії	46443,0	47 398,3	43867,0	50697,0	52457,0	6014,0	12,9
Страхові виплати	20729,2	18 928,4	16584,0	19797,0	19853,0	-876,2	-4,2
Рівень виплат, %	44,6	40,0	38,0	39,1	37,9	-6,7 в.п.	-
Страхові резерви	21890,0	17864,0	17410,0	19871,0	20518,0	-1372,0	-6,3
Активи компанії	52874,0	54112,0	54606,0	58241,0	70245,0	17371,0	32,9
Чистий прибуток компанії	184,0	585,0	412,0	-311,0	383,0	199,0	108,2

Аналізуючи дані таблиці 2.1 відмітимо, що в порівнянні з 2012 роком у 2016 році страхові премії збільшилися на 12,9%, а ось страхові виплати зменшилися на 4,2%. Відповідне становище, призвело до зменшення величини рівня виплат на 6,7 в.п. Страхові резерви компанії у 2013 році знизилися на 18,4% у порівнянні з попереднім роком. Однак вже починаючи з 2014 року спостерігається їх поступове зростання, величина яких у 2016 році досягла 20518,0 тис. грн. Також, згідно даної таблиці, активи компанії зросли на 17371,0 тис. грн. або на 32,9%.

Вивчаючи структуру страхових премій досліджуваної страхової компанії за 2016 р. зауважимо, що найбільшу частку займає ОСЦПВ - 39,8 %, в загальній кількості, це є обов'язковий вид страхування на території України та найбільш популярний. Медичне страхування займає 25,1 % у загальному обсязі надходжень страхових платежів. Каско займає 12,6 %. Найменшу частку займають: страхування від нещасних випадків - 3,6%, страхування майна від вогню та стихійних лих та страхування здоров'я на випадок хвороби - 0,4%.

Щоб детальніше оцінити роботу ПрАТ «СК «Оранта-Січ», потрібно розглянути структуру активів і пасивів [23, 26] (додаток Б, табл. Б.2 та Б.3)

Проаналізувавши склад активів страховика, можна зробити висновок, що з 2012 року по 2014 рік простежується зростання необоротні актив на 49,3%, в основному за рахунок зростання величини основних засобів. Оборотні активи, за досліджуваний період збільшилися на 3,0%. Грошові кошти та їх еквіваленти зросли на 16,6%. Загалом можна сказати, що активи ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за досліджуваний період зросли на 49,3%.

Аналізуючи динаміку фінансових ресурсів можна зробити висновок про те, що власний капітал у 2016 році по відношенню до 2012 року збільшився на 53,9%.

Довгострокові зобов'язання і забезпечення за досліджуваний період, зросли на 1,2%. В свою чергу збільшилися і поточні зобов'язання і забезпечення - на 43,9%.

ПрАТ «СК «Оранта-Січ» надає послуги з добровільного страхування автотransпортних засобів (авто-каско) на наступних умовах, наведених у табл. Б.4.

Вартість авто-каско залежить від багатьох чинників та розраховується за наступною формулою: [34]

$$\text{Страховий платіж} = \text{Тариф кінцевий} * \text{Страхова сума} \quad (2.1)$$

де, страхова сума – грошова сума, в межах якої страховик відповідно до умов страхування зобов'язаний провести виплату з настанням страхового випадку, а також сума, що виплачується за особистим страхуванням, тариф кінцевий, який визначається за формулою:

$$\text{Тариф кінцевий} = \text{Базовий тариф} * \text{Ксп} * \text{Кк} * \text{Кб/м} \quad (2.2)$$

де, Ксп - коефіцієнт, який враховує величину страхового покриття (табл. Б.6);

Кк - коефіцієнт короткостроковості (табл. Б.7);

Кб/м - коефіцієнт, який враховує розмір франшизи (табл. Б.8).

Розміри базових річних ставок страхових тарифів з добровільного страхування транспортних засобів у ПрАТ «СК «Оранта-Січ» наведено у таблиці Б.5.

На основі наведених у додатках розмірів страхових тарифів та коригуючих коефіцієнтів, можна зробити приклад розрахунку страхового платежу по двом легковим автомобілям. (табл. 2.2)

Таблиця 2.2

Розрахунок страхового платежу за договорами добровільного страхування автотранспортних засобів в ПрАТ «СК «Оранта-Січ»

Показники	Mazda 6	Hyundai Accent
Рік випуску	2009	2008
Об'єм двигуна, куб. см	2,0	1,5
Франшиза, %	0,50	0,50
Ринкова вартість, грн.	297000	202500
Розміри базових річних ставок страхових тарифів	6,1	5,8
Коригуючий коефіцієнт до базового страхового тарифу в залежності від страхового покриття	1,0	0,75
Коригуючий коефіцієнт до базового страхового тарифу в залежності від франшизи	1,05	1,05
Коефіцієнт короткостроковості	1,00	0,70
Тариф кінцевий	6,4	3,2
Страховий платіж, грн.	19008	6480

За проведеним розрахунком можна зробити висновок, що страховий платіж

легкового автомобіля Mazda 6 становить 19008 грн., а Hyundai Accent – 6480 грн. Загалом можна сказати, що страхування легкового автомобіля Hyundai Accent є дешевшим від страхування легкового автомобіля Mazda 6. Це пов'язано з тим, що Hyundai Accent страхувався лише від ДТП і лише на 6 місяців.

Після проведених розрахунків проаналізуємо роботу ПрАТ «СК «Оранта-Січ» протягом 2012-2016 рр. на ринку добровільного страхування автотранспортних засобів. (табл. 2.3)

Таблиця 2.3

**Динаміка основних показників за договорами авто-каско в
ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за 2012-2016 рр., тис. грн.**

Показники	2012 р.	2013р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Відхилення 2016 р. до 2012 р.	
						+/-	%
Страхові премії	7695,5	7763,2	5795,0	6315,3	6614,0	-1081,5	-14,1
Страхові виплати	4192,4	3662,0	2720,0	3324,7	3192,0	-1000,4	-23,9
Рівень виплат, %	54,4	47,1	46,9	52,7	48,3	-6,1	–

Аналізуючи таблицю 2.3 відзначимо, що за період з 2012 по 2016 рр. за договорами добровільного страхування автотранспортних засобів (авто-каско) обсяг страхових премій зменшився на 14,1%. Аналогічна тенденція спостерігається і за обсягами виплат страхових відшкодувань - скорочення на 23,9%. Загалом за досліджуваний період рівень виплат зменшився на 6,1 в.п.

Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності здійснюється з метою забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та/або майну потерпілих внаслідок дорожньо-транспортної пригоди та захисту майнових інтересів страхувальників. [34]

Згідно з Законом України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» обов'язковий ліміт відповідальності страховика за шкоду, заподіяну:

- майну потерпілих – 100 000 грн. на одного потерпілого;
- життю, здоров'ю потерпілих – до 200 000 грн. на одного потерпілого;

У випадку, коли виплачена сума відшкодування за чинним договором перевищила сумарний ліміт відповідальності страховика(300 000грн.), страховик в односторонньому порядку може припинити дію договору.

Розміри страхових платежів встановлюються страховиками самостійно шляхом добутку базового платежу (180 грн.) та відповідних коригуючих коефіцієнтів, які затверджені. [34]

$$СП = 180,00 \text{ грн.} * K1 * K2 * K3 * K4 * K5 * K6 * K7 \quad (2.3)$$

де: K1... K7 – коригуючі коефіцієнти за договорами ОСЦПВ (додаток А, табл. А.2)

Договором страхування передбачається безумовна франшиза. Розмір франшизи при відшкодуванні шкоди, заподіяної майну потерпілих, встановлюється при укладенні договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності й не може перевищувати 2 % від ліміту відповідальності страховика, у межах якого відшкодовується збиток, заподіяний майну потерпілих. Розмір франшизи залежить від категорії транспортного засобу, умов попереднього договору та інших умов - від 0 до 2000 грн. [34]

Страхове відшкодування здійснюється за порядком, який зазначений у таблиці 2.4.

Згідно статистичних даних, що надає Моторне (транспортне) страхове бюро України, щодо провадження обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, у більшості показників простежується позитивна динаміка укладання договорів ОСЦПВ. (табл. 2.5) [25]

Аналіз даних таблиці 2.5 показав, що у 2016 році кількість укладених договорів з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів зменшилась на 15,1%. Тоді як величина страхових платежів, за досліджуваний період зросла на 39,8 %. За період з 2012 року по 2016 рік кількість врегульованих справ збільшилась на 8,7%. А отже, страхові відшкодування, за досліджуваний період, збільшилися на 44,3%.

Необхідно, також, розглянути динаміку основних показників за внутрішніми договорами ОСЦПВ у ПрАТ СК «Оранта-Січ» (табл. 2.6).

Порядок здійснення страхового відшкодування за шкоду заподіяну життю та/або здоров'ю потерпілих за договорами ОСЦПВВНТЗ

Види шкоди	Розмір виплат
Відшкодування шкоди, пов'язаної з лікуванням потерпілого	Мінімальний розмір страхового відшкодування становить 1/30 розміру мінімальної заробітної плати (3200*1/30=106,67 грн.)
Шкода, пов'язана із стійкою втратою працездатності потерпілим	I групи інвалідності – 36 мін. заробітних плат у місячному розмірі, (3200*36=115200 грн.) II групи інвалідності – 18 мінімальних заробітних плат у місячному розмірі; (3200* 18=57600 грн.) III групи інвалідності – 12 мінімальних заробітних плат у місячному розмірі, (3200* 12= 38400 грн.) у разі визнання неповнолітньої (малолітньої) особи дитиною-інвалідом – 18 мінімальних заробітних плат у місячному розмірі (3200*18= 57600 грн.)
Шкода, пов'язана з тимчасовою втратою працездатності потерпілим;	- для працюючої особи - не отримана середня заробітна плата; - для особи, яка забезпечує себе роботою самостійно, - не отримані доходи; - для непрацюючої повнолітньої особи - допомога у розмірі, не меншому мінімальної заробітної плати.
Відшкодування моральної шкоди, заподіяної потерпілому	до 5% суми страхової виплати за шкоду, нанесену здоров'ю громадян, або 12 мінімальних заробітних плат за шкоду, заподіяну смертю фізичної особи
Шкода, пов'язана із смертю потерпілого	36 мінімальних заробітних плат, а також страхове відшкодування особі, яка здійснила витрати на поховання померлого, у розмірі 12 мінімальних заробітних плат.

Таблиця 2.5

Динаміка основних показників роботи страховиків - членів МТСБУ в галузі ОСЦПВВНТЗ протягом 2012-2016 рр.

Показники	2012 р.	2013р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Відхилення 2016 р. до 2012 р.
Видано полісів (тис. шт.)	8299,2	8761,5	7459,4	6826,1	7049,5	-15,1
Сума отриманих платежів (тис. грн)	2436313,3	2441972,5	2564904,0	2970390,0	3406938,9	39,8
Кількість врегульованих справ (шт.)	109637	115006	97343	98785	119186	8,7
Сума здійснених страхових відшкодувань (тис. грн.)	974046,5	1022888,4	987927,5	1089581,7	1405420,0	44,3

Таблиця 2.6

**Динаміка основних показників за внутрішніми договорами ОСЦПВ у
ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за 2010-2016 рр., тис. грн.**

Показники	2012 р.	2013р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Відхилення 2016 р. до 2012 р.	
						+/-	%
Страхові премії	16557,2	15726,4	16474,0	20308,1	20853,0	4295,8	25,9
Страхові виплати	4801,6	4769,0	4009,0	5481,6	6079,0	1277,4	26,6
Рівень виплат, %	29,0	30,3	24,3	27,0	29,2	0,2	–

Аналізуючи таблицю 2.6 відзначимо, що за полісами ОСЦПВВНТЗ обсяг страхових премій збільшився на 25,9%. Сума страхових відшкодувань, за досліджуваний період також зросла на 26,6%. З 2012 по 2016 роки рівень виплат зменшився на 0,2 в. п.

На кінець 2016 року страхові послуги за договорами міжнародного страхування «Зелена картка» надавали 9 страховиків – повних членів МТСБУ. На даний момент ПрАТ «СК «Оранта-Січ» не являється повним членом моторно- транспортного страхового бюро і з 2013 року не займається страхуванням «Зелена карта». Однак вихід з ринку ПрАТ «СК «Оранта-Січ» не мав суттєвого впливу на стійкість сегменту ринку міжнародного страхування «Зелена картка».

Автотранспортне страхування є однією з пріоритетних галузей ПрАТ «СК «Оранта-Січ» і займає більше 52% страхового портфеля (лише КАСКО та ОСЦПВ). Аналіз роботи страховика в галузі автотранспортного страхування в цілому показав позитивну динаміку його роботи, однак протягом досліджуваного періоду спостерігається зниження темпів надходжень страхових премій за договорами КАСКО і зростання даного показника за полісами ОСЦПВ. Аналогічна тенденція спостерігається і на страховому ринку автотранспортного страхування України, та пов'язана зі скороченням обсягів автокредитування та зниженням платоспроможності населення. Поряд з цим, на тлі євроінтеграції Україні та отримання безвізового режиму, страховику необхідно збільшувати кількість послуг з автострахування, зокрема отримувати повне членство в МТСБУ, що дозволить видавати поліси «Зелена карта». Також необхідно розширювати На інші ж види автострахування, на які страховик має ліцензію та майже їх не надає, треба поліпшувати якість й конкурентоспроможність, тим самим розширюючи коло потенційних клієнтів.

РОЗДІЛ 3

ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АВТОТРАНСПОРТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Страховання автотранспортних ризиків пов'язане з глибокими економічними і соціальними змінами. Серед загальної кількості видів страхування до авто-страхування можна віднести страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) та страхування безпосередньо самих наземних транспортів від ризиків випадкового чи умисного їх пошкодження або знищення (авто-каско). [2]

На сучасному етапі розвитку ринку автотранспортного страхування серйозне ослаблення курсу гривні спричинило багато фінансових проблем як автовласникам, так і страховикам. Проблема полягає в тому, що в сегменті авто-каско вартість страхового поліса зав'язана з ціною транспортного засобу. У гривневому еквіваленті вона значно зросла із-за девальвації. І якщо в грудні 2014 року *вартість договору* страхування була близько 10,5 тис. грн, то вже у 2015-2016 роках ця сума *зросла* майже до 20 тис. грн. А отже, згідно статистичних даних у січні 2015 року кількість укладених договорів авто-каско скоротилося на 20% порівняно з січнем 2014 року. [17]

Також, однією із сучасних проблем на ринку автотранспортного страхування є те, що страхові компанії *не беруть на страхування автотранспортні засоби старше 10 років*.

У даній ситуації страховики вважають, що якщо у власників автотранспортних засобів немає можливості купити нову машину, то в них немає грошей і на придбання договору страхування. На даний момент старі автомобілі не перебувають в числі лідерів за кількістю придбаних їх власниками полісів авто-каско.

Повне ж авто-каско без урахування зносу для вживаних автомобілів буде невигідно ні автовласнику, ні страхової компанії. Деталі для нових марок автомобілів іноді можуть бути навіть дешевше і доступніше, ніж для тих, які були давно зняті

з виробництва. А страхова сума розраховується в будь-якому випадку від ринкової вартості автомобіля, яка різко знижується, як тільки він залишає межі автосалону.

Єдиний варіант отримати хоч яке-небудь відшкодування за шкоду заподіяну не новому автомобілю в результаті ДТП – це виплати за договором ОСЦПВ. Але якщо винуватцем аварії виявився власник такої машини, то всі витрати на ремонт ляжуть виключно на нього.

Нестабільна економічна ситуація в країні, девальвація гривні та подорожчання ремонту автомобілів призвели і до *зростання вартості* з вересня 2017 р. і *полісів ОСЦПВ* близько на 10%. В залежності від міста реєстрації вартість поліса зросла на 60-130 грн. У той же час, ліміти відповідальності за договорами ОСЦПВ залишилися без зміни і становлять 100 тис. грн. по майну та 200 тис. грн. по життю і здоров'ю. Незважаючи на поступове зростання вартості полісу ОСЦПВ, він залишається найдешевшим в Європі.

На страховий сектор впливає значна кількість різноманітних факторів, одними з них є дестабілізуючі фактори впливу. Загальна сукупність дестабілізуючих факторів впливу на стан фінансової безпеки ринку автотранспортного страхування представлена на рис. 3.1.

З метою поліпшення ситуації на ринку автострахування дирекцією МТСБУ була розроблена і прийнята Дорожня карта, яка була планом їх роботи протягом 2014 -2015 роках. [21] Реалізація даного документу мала на меті зміни принципів укладання, набрання чинності та контроль за дійсністю договорів ОСЦПВ шляхом впровадження системи «електронний поліс», удосконалення тарифної політики за договорами ОСЦПВ і створення організаційно-нормативних умов по впровадженню «системи прямого врегулювання» у сфері ОСЦПВВНТЗ.

Однак, незважаючи на прийняття Дорожньої карти, протягом 2016 року *не було прийнято жодного законодавчого акту*, який би позитивно вплинув на роботу ринку автострахування. Зокрема, у новій редакції було розроблено проект Закону «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», який так і залишилися на папері.

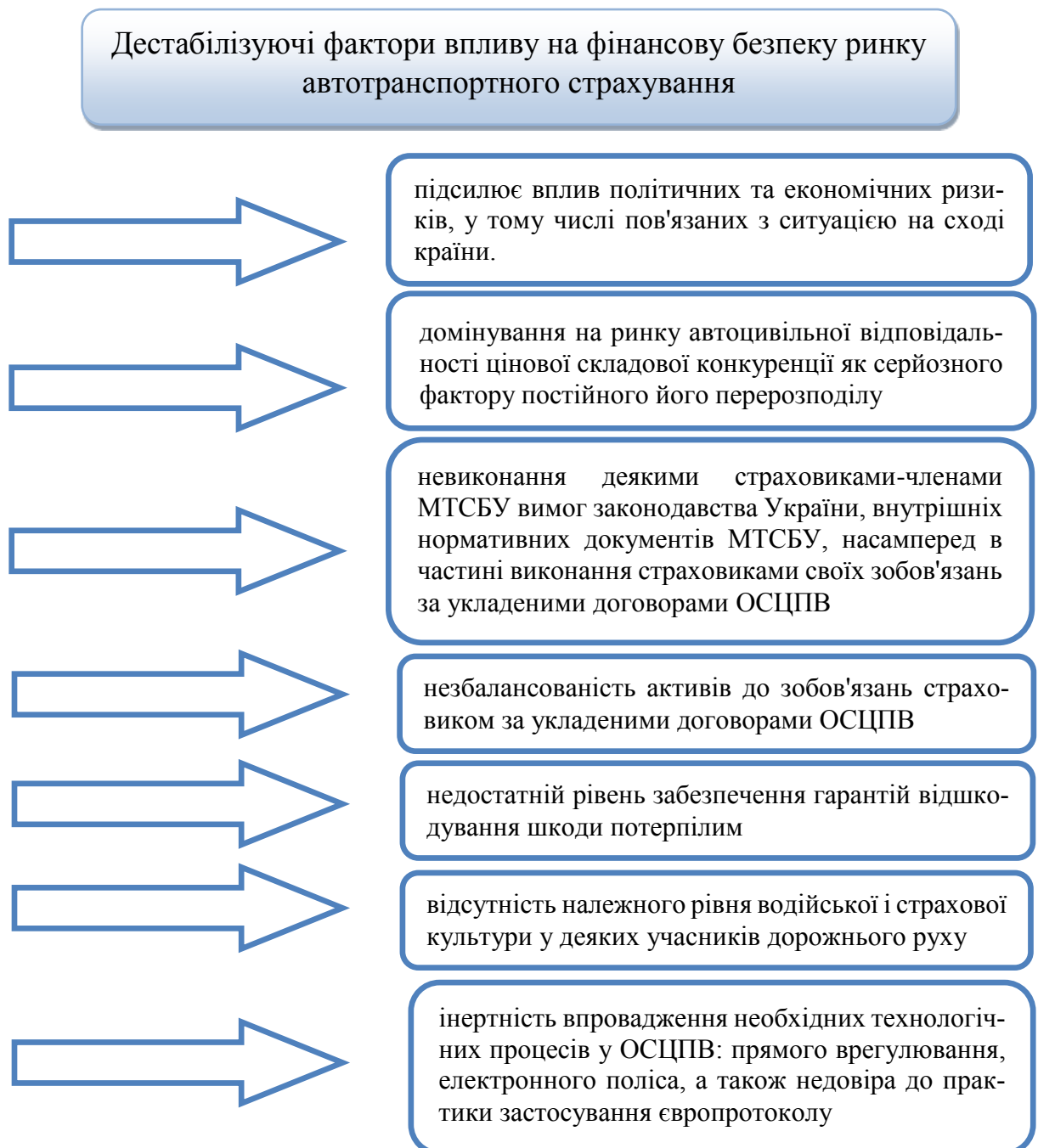

Рис. 3.1. Дестабілізуючі фактори впливу на фінансову безпеку страхового ринку

Даний законопроект вміщував в собі багато змін, які б мали змінити роботу страховиків на ринку автострахування та наблизити їх до світових стандартів якості надання страхових послуг. Так, в проекті нової редакції Закону «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» було дві важливі норми: про введення прямого врегулювання і електронного полісу [29].

За відсутності прийняття вищезазначеного законопроекту у 2016 році було запущено добровільне пряме врегулювання збитків. У даному процесі взяли участь страхові компанії, ринкова частка яких в ОСЦПВ становить близько 50%.

У грудні 2016 року Нацкомфінпослуг офіційно підтримала запуск системи електронного полісу, а вже 2.02.2017 р. – затвердила процедуру укладення електронних договорів, прийнявши проект розпорядження «Про затвердження Положення про особливості укладання електронних договорів ОСЦПВ». [36] Окрім цього, для остаточного запуску електронного полісу, який планується на початок 2018 р., необхідно оновити положення про Централізовану базу даних Моторного (транспортного) бюро України. Все вищезазначене вказує на те, що у скрутних умовах страховики можуть самостійно об'єднуватися для вирішення нагальних проблем.

Також однією з проблем ринку автострашування є *скарги страхувальників*. Незважаючи на те, що розгляд скарг на дії страховиків, не покладено на МТСБУ законодавством, у МТСБУ є можливість здійснювати постійний моніторинг стану діяльності страховиків на ринку обов'язкового страхування автоцивільної відповідальності, оперативно виявляти її проблемні сторони та їх усувати.

Головним показником якості роботи страхових компаній є середній термін виплати з дати ДТП. Відповідно до закону про ОСЦПВ, цей проміжок часу не повинен перевищувати 90 днів (з моменту подачі потерпілим пакета документів). Однак зі статистики випливає, що середній термін врегулювання страхових вимог за шкоду майну, заявлених по ОСЦПВ (від моменту ДТП і до останньої виплати), в 2-му кварталі 2017 року скоротився 94 днів. [16] Це на 12 днів менше, ніж в попередньому кварталі цього року, і на 60 днів менше порівняно з аналогічним періодом 2016 року.

Тільки у 21-єї страхової компанії середній термін врегулювання подій по ОСЦПВ становить до 90 днів включно, у 7 страховиків – від 90 до 100 днів (табл. 3.1)

МТСБУ зафіксувало найбільші терміни врегулювання збитків у компаній «Страховий капітал» - 173 дні, «АСКО-Медсервіс» - 168 днів, «УТСК» - 164 дні, і «Галицька» – 162 дні.

ТОП-10 страховиків, які в II-му кварталі 2017 року швидше за все врегулювали збитки за договорами ОСЦПВ [16]

Страховики	Середній термін врегулювання, днів	Кількість врегульованих вимог, шт.	Частка вимог, врегульованих до 90 днів, %	Частка вимог, врегульованих до 120 днів, %
ПрАТ "СК "АСКО-Донбас Північний"	57	142	82,0	86,0
ТДВ "СК "Мотор-Гарант"	60	18	83,0	99,0
ПрАТ СК "Саламандра-Україна"	60	207	76,0	81,0
ПрАТ СК "ПЗУ Україна"	65	1555	73,0	84,0
ПрАТ "АСК "ІНГО Україна"	68	612	73,0	81,0
ПрАТ "УСК "Княжа Вієнна Іншуранс Груп"	68	1542	71,0	78,0
АТ "СГ "ТАС" (приватне)	68	1936	70,0	79,0
ПрАТ "СК "ТАЛІСМАН СТРАХУВАННЯ"	76	47	70,0	87,0
ПрАТ "СК "ДІМ СТРАХУВАННЯ"	79	83	63,0	81,0
АТ "СГ "Ю.БЛАЙ - КООП"	80	246	66,0	81,0

Отже, триває поступове скорочення терміну врегулювання збитків. Страховики активно покращують процедури страхового врегулювання. Важливу роль в процесі поліпшення сервісу зіграло і впровадження прямого врегулювання.

Пряме врегулювання – підхід до врегулювання збитків зі страхування автоцивільної відповідальності, при якому страховик за полісом відповідальності, врегулює збитки, нанесень своєму клієнту третьою особою, а потім отримує компенсацію від страховика відповідальності третьої сторони.

На сьогодні такий підхід до врегулювання збитків по ОСЦГІВ функціонує на багатьох розвинутих страхових ринках: зокрема, у Франції, Бельгії, Італії та інших європейських країнах.

На багатьох ринках до впровадження прямого врегулювання були одні й ті ж передумови, що ними можна охарактеризувати й сучасний український страховий ринок:

- невисокий рівень довіри споживачів до страхових компаній, викликаний не орієнтованою на споживача системою функціонування ринку.

- необхідність використання якості власного сервісу як основної конкурентної переваги на противагу поширенню цінової конкуренції.
- гостра необхідність, задля досягнення прибуткової діяльності, спрощення та здешевлення процесу врегулювання збитків.
- необхідність використання кожного контакту зі споживачем для крос- продаж інших, більш прибуткових, продуктів
- необхідність стабілізації клієнтських баз. Звичайно, контакти страхувальника зі «своїм» страховиком вкрай звужені, що також звужує для страховика можливість поширення інших продуктів споживачам продукту ОСЦПВ.

Український ринок страхування може отримати наступні переваги від впровадження прямого врегулювання: загальне скорочення видатків страховиків; спрощення та здешевлення процедури регресних відносин між страховиками; зменшення кількості судових позовів.

Сьогодні в проєкті прямого врегулювання бере участь 18 страховиків: АХА Страхування, Арсенал Страхування, АСКО-Донбас Північний, РЗУ Україна, ВУСО, АСКА, Оранта, ПРОСТО-страхування, УНІКА, Провідна, ІНГО Україна, Універсальна, Міжнародна СК, Країна, КРЕДО, Колоннейд Україна, Європейський страховий альянс і Брокбізнес.

За перші три місяці роботи угоди клієнтами в рамках прямого врегулювання було заявлено понад 1700 збитків, що склало майже 10% від усіх заявлених збитків за договорами ОСЦПВ компаній-учасників. Відсоток клієнтів, що бажають скористатися прямим врегулюванням збитків продовжує зростати.

За результатами двох місяців роботи (грудень 2016 і січень 2017) проведена перша розрахункова сесія, в рамках якої страховики здійснили взаєморозрахунки по 323 збитків на базі спеціального функціоналу ЦБД МТСБУ. Сума збитків, які були врегульовані в рамках цієї сесії, склала понад 4,5 млн. грн.

Переваги прямого врегулювання встигли оцінити і страхувальники і страховики. Зокрема, середній термін врегулювання щодо збитків, які відшкодовані в рамках першої сесії склав 24 дні, що значно менше, ніж середній термін врегулювання в рамках звичайної системи (114 днів).

Для страховиків система прямого врегулювання дає можливість підвищити лояльність своїх клієнтів, знизити адміністративні витрати і підвищити ефективність регресної діяльності. Позитивні результати роботи проекту доводять необхідність розширення практики прямого врегулювання на всі страхові компанії, що здійснюють ОСЦПВ.

За даними МТСБУ на 16.02.2017, розісланих страховикам-учасникам Угоди про пряме врегулювання, виходячи з нарахованих виплат страхового відшкодування по збитках, які настали в грудня 2016 - січні 2017 року, на підставі статистики в рамках прямого врегулювання (508 виплат) і звичайного врегулювання збитків (4628 виплат), середня сума виплати за звичайною системою склала приблизно 9184 грн., а в рамках прямого врегулювання - 14592 грн, тобто майже в 1,6 рази вище.

Одним із нововведень у майбутньому є «електронний поліс» – укладення договору обов'язкового страхування автоцивільної відповідальності з застосуванням засобів інтернет-зв'язку. Впровадження системи електронних полісів в Україні - актуальне питання, враховуючи глобальний розвиток комп'ютерних технологій у всіх сферах нашого життя. [48]

По впровадженню електронного полісу в Україні, відбулось засідання, на якому було визначено ІТ-компанію, яка займеться розробкою підсистеми «Електронний поліс» в МТСБУ. У таблиці 3.2 наведена цінова пропозиція компаній по розробці і супроводу підсистеми «Електронний поліс».

Таблиця 3.2

Цінова пропозиція компаній по розробці і супроводу підсистеми «Електронний поліс» [19]

Компанія-розробник	Ціна розробки, тис. грн.	Ціна щомісячного обслуговування, тис. грн.	Вартість людино-годин, грн.	Підсумковий бал
ТОВ «Комп'ютерні інформаційні технології»	840	10	200	90,95
ТОВ «Інкор Девелопмент»	800	15	300	80,39
ТОВ «Профіт-софт»	650	15	390	81,92

За даними таблиці 3.2 перевагу було віддано компанії «Комп'ютерні інформаційні технології» (КІТ), яка надала найбільш професійну експертизу проекту та

отримала найбільшу кількість балів. [19]

Зважаючи на те, що впровадження проекту Електронний поліс в Україні стосується всіх страхових компаній - членів МТСБУ, в кваліфікаційному виборі та оцінці пропозицій розробника приймали участь керівники та експерти 10 страхових компаній: АТ СК «АХА Страхування»; ПрА СК "ІНГО Україна"; ПрАТ СГ «ТАС»; НАСК «Оранта»; ПрАТ «СК «Іллічівське»; ПрАТ СК «АСКО-Донбас Північний»; ПрАТ «Європейський страховий альянс»; СК «ВУСО»; ПАТ «Страхова компанія «Універсальна»; ПрАТ «УТСК».

На рис. 3.2 наведені пропозиції щодо того, яка має бути система електронного полісу в Україні.

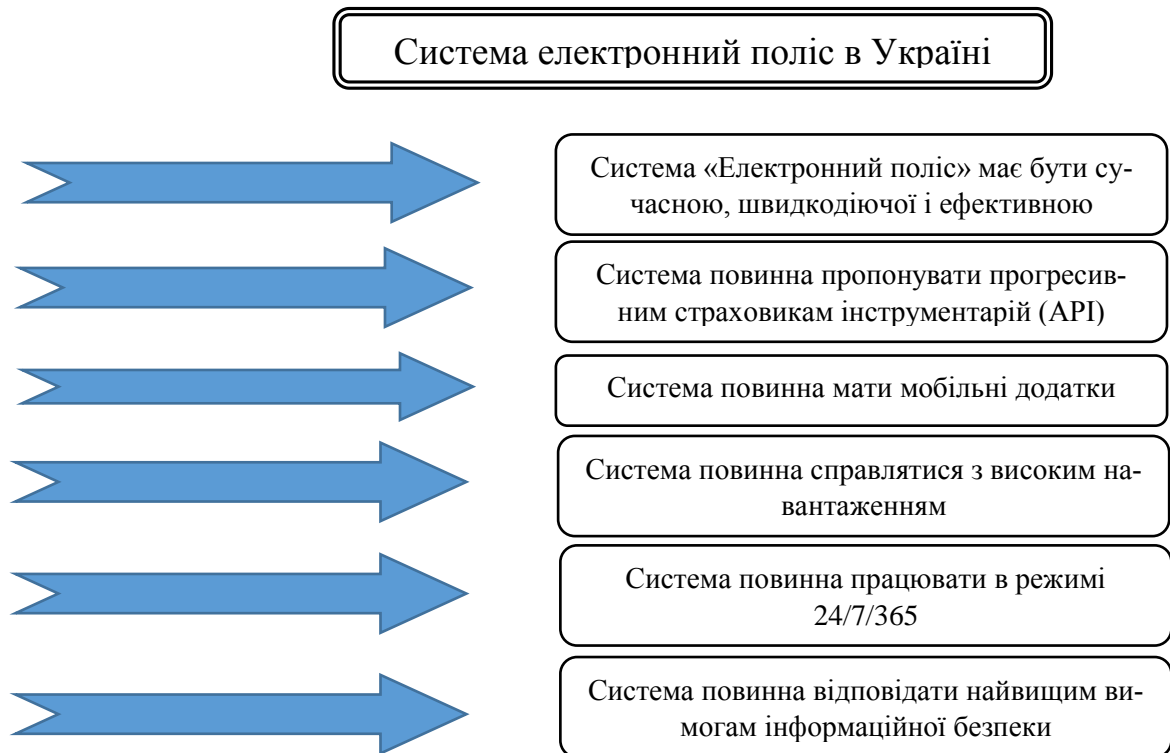

Рис. 3.2. Система електронний поліс в Україні [48]

Оформлення «електронного поліса» відбуватиметься в режимі online. Візуальна форма такого полісу у вигляді набору необхідних відомостей може бути роздрукована на простому аркуші паперу або бути відображена у вигляді файлу, який можна буде розглянути за допомогою переносних електронних пристроїв.

Впровадивши таку технологію в Україні, страховики зможуть заощадити

значні кошти, які зараз витрачаються на документообіг і звітність. Це надасть можливість запобігти шахрайству, що пов'язане з неправильним розрахунком тарифу або виписуванням поліса «заднім числом», або роботою на ринку страховиків, які не мають на це право. Ну і, нарешті, електронний поліс не може бути втраченим або зіпсованим. [48]

Як вже зазначалося, 2 лютого 2017 р. Нацкомфінпослуг затвердила Розпорядження «Про схвалення проекту розпорядження Нацкомфінпослуг «Про затвердження Положення про особливості укладання електронних договорів ОСЦПВВНТЗ і визнання таким, що втратило чинність, розпорядження Держфінпослуг України від 27 жовтня 2011 року №673».

А вже 31 серпня 2017 року Нацкомфінпослуг прийняло Розпорядження «Про затвердження змін до положення про особливості укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» №3631, яке набуває чинності 7 лютого 2018 року та вводить електронний поліс в Україні. Даним документом припинено дію розпорядження № 673 «Про затвердження Положення про особливості укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», прийнятого в серпні 2011 року, якими закріплені діючі зразки поліса і стікера ОСЦПВ. [20]

Відповідно до розпорядження № 3631 встановлюється порядок укладення внутрішніх електронних договорів ОСАГО («електронний поліс») і вводиться в Україні модель і принципи надання електронних послуг на страховому ринку.

Також розпорядженням створено додаткові стимули для підвищення конкуренції на ринку страхових послуг, зокрема, застосування сучасних ІТ-технологій дозволить розширити можливості страховиків задовольняти попит споживачів страхових послуг, особливо осіб з обмеженими можливостями, і забезпечить додатковий захист прав споживачів та запобіжить шахрайству, оскільки укладення внутрішнього електронного договору без реєстрації в єдину централізовану базу даних МТСБУ не представляється можливим. Завдяки впровадженню електронного поліса ймовірність придбання поліса у шахраїв зводиться до мінімуму, а споживачі

страхових послуг отримують додаткові гарантії майбутніх виплат.

Розпорядженням також передбачено можливість укладення договорів як в паперовій так і в електронній формі, що враховує потреби споживачів страхових послуг, які не мають технічної можливості укласти внутрішній електронний договір (з огляду на необхідність забезпечення надання страхових послуг на всій території України). [41]

14 грудня 2017 року Нацкомфінпослуг затвердила зразок і технічний опис поліса обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (ОСЦПВ), візуальної форми поліса, що підтверджує висновок електронного договору, і спеціального знаку, що видається страхувальнику при укладенні такого договору. [20]

Отже, електронний поліс має підвищити рівень довіри громадян до електронних послуг в страхуванні та забезпечити принципи свободи договору у сфері надання страхових послуг.

Підсумовуючи вищезазначене відмітимо, що перехід до прямого врегулювання та впровадження електронного полісу ОСЦПВ є найважливішим етапом становлення страхового ринку України. Всеукраїнський проект «Електронний поліс» стане потужним каталізатором до переходу страхового ринку до прямих онлайн-продаж, що заощадить час і гроші всіх учасників ринку і знизить домінуючу роль агентів на ньому. Отже, досліджувана страхова компанія ПрАТ «СК «Оранта-Січ» повинна мати на меті участь у даних програмах, що дозволить підвищити рейтинг страховика та його фінансові можливості.

Крім того, важливими напрямками розвитку автострахування в Україні мають стати: застосування заходів впливу до компаній, які вдаються до демпінгу тарифів; удосконалення системного аналізу активів страховиків-членів МТСБУ та контролю за ними; посилення ефективності застосування європротоколу; створення єдиної централізованої дієвої бази даних МТСБУ щодо випадків шахрайства у автострахуванні. Здійснення зазначених інноваційних заходів сприятиме покращенню якості роботи страхових компаній у сфері автотранспортного страхування та підвищенню довіри споживачів страхових послуг до них, і, як наслідок, розвитку вітчизняного ринку автострахування.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Автомобільний транспорт є найнебезпечнішим зі всіх доступних людині. Досвід розвинутих країн світу засвічує, що автотранспортне страхування є одним з найбільш ефективних засобів, що мінімізують ризики, пов'язані з експлуатацією транспортних засобів. В результаті дослідження встановлено, що автотранспортне страхування являє собою комплекс певних видів страхування, пов'язаних з експлуатацією засобів автотранспорту, що забезпечують захист як самого майна, так і відповідальності.

2. Вітчизняного ринку автострахування представлений такими видами як обов'язкове та добровільне СЦПВНТЗ, КАСКО, «Зелена картка». В результаті проведеного аналізу встановлено, що протягом 2012-2016 рр. частка автострахування на ринку страхових послуг України є значною (середній її розмір за досліджувані роки становив 35,5%). Важливим сегментом ринку автострахування є автоКАСКО та ОСЦПВ, частка яких у 2016 р. досягла 48,5% та 36,5% відповідно. Однак, не дивлячись на значну питому вагу автотранспортного страхування в портфелях страхових компаній, їх діяльність по впровадженню новітніх технологій у сфері автострахування, є не достатньо активною та ефективною.

3. Визначено, що на розвиток автотранспортного страхування в Україні суттєво впливають економічні фактори. Так, уповільнення темпів зростання автострахування (особливо КАСКО) значним чином було зумовлене зниженням обсягів автокредитування, яке спостерігалось на вітчизняному ринку. В таких умовах на ринку автотранспортного страхування додатково зросла конкуренція у сфері залучення клієнтів, яка проявляється через небезпечний для ринку, страховиків і страхувальників демпінг.

4. Автотранспортне страхування є однією з пріоритетних галузей ПрАТ «СК «Оранта-Січ» і займає більше 52% страхового портфеля (лише КАСКО та ОСЦПВ). Аналіз роботи страховика в галузі автотранспортного страхування в цілому показав позитивну динаміку його роботи, однак протягом досліджуваного періоду спостерігається зниження темпів надходжень страхових премій за договорами КАСКО і

зростання даного показника за полісами ОСЦПВ. Аналогічна тенденція спостерігається і на страховому ринку автотранспортного страхування України, та пов'язана зі скороченням обсягів автокредитування та зниженням платоспроможності населення. Поряд з цим, на тлі євроінтеграції Україні та отримання безвізового режиму, страховику необхідно збільшувати кількість послуг з автострахування, зокрема отримувати повне членство в МТСБУ, що дозволить видавати поліси «Зелена карта». Також необхідно розширювати На інші ж види автострахування, на які страховик має ліцензію та майже їх не надає, треба поліпшувати якість й конкурентоспроможність, тим самим розширюючи коло потенційних клієнтів.

5. Встановлено, що перехід до прямого врегулювання та впровадження електронного полісу ОСЦПВ є найважливішим етапом становлення страхового ринку України. Всеукраїнський проект «Електронний поліс» є потужним каталізатором до переходу страхового ринку до прямих онлайн-продаж, що заощадить час і гроші всіх учасників ринку, знизить домінуючу роль агентів на ньому, забезпечить додатковий захист прав споживачів та запобіжить шахрайству. Досліджувана страхова компанія ПрАТ «СК «Оранта-Січ» повинна мати на меті участь у даних програмах, що дозволить підвищити рейтинг страховика та його фінансові можливості.

6. На українському страховому ринку існує велика кількість проблем таких як: зменшення продажів полісів каско; відсутність програм страхування вживаних автомобілів; ріст шахрайства; відсутність збільшення лімітів страхового відшкодування, при постійно зростаючих страхових тарифах тощо. З'ясовано, що важливими напрямками усунення існуючих проблем та розвитку автострахування в Україні мають стати: застосування заходів впливу до компаній, які вдаються до демпінгу тарифів; удосконалення системного аналізу активів страховиків-членів МТСБУ та контролю за ними; посилення ефективності застосування європротоколу; створення єдиної централізованої дієвої бази даних МТСБУ щодо випадків шахрайства у автострахуванні. Здійснення зазначених інноваційних заходів сприятиме покращенню якості роботи страхових компаній у сфері автотранспортного страхування та підвищенню довіри споживачів страхових послуг до них, і, як наслідок, розвитку вітчизняного ринку автострахування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Автостраховання. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://tristar.com.ua/1/tems/avtostrahovanie/0/0/>
2. Бабчук А. Проблеми і перспективи автостраховання в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://conf-cv.at.ua/forum/44-356-1>
3. Бовсуновська Г. С. Теоретичні засади розвитку автотранспортного страхування [Електронний ресурс] / Г. С. Бовсуновська. – Режим доступу: http://econa.org.ua/index.php/econa/article/viewFile/23/pdf_39.
4. Вартість ОСАЦВ в Україні з 1 травня зросла на 25%, а ліміти відповідальності залишилися колишніми. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forinsurer.com/hotnews/15/05/06/32434>
5. Вовчак О. Д. Страхіві послуги : навчальний посібник / О. Д. Вовчак, О.І. Завійська. - Львів : Компакт-ЛВ, 2005. - 656с.
6. Вовчак О. Д. Страхування : навчальний посібник / О. Д. Вовчак. -Львів: «Новий світ - 2000», 2006. - 480с.
7. Впровадження «електронного поліса» в Україні заплановано до 1 серпня 2015 року. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://forinsurer.com/hotnews/15/02/23/32138>
8. Говорушко Т.А. Страхіві послуги: [Підручник] / Т.А. Говорушко. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 376 с.
9. Гришан Ю. Можливо ли прекратить демпинг в ОСАГО? / Ю. Гришан // Финансовые услуги. – 2012. – № 6(96). – С. 24–26.
10. Гутченко А. В., Павлова Д. І. Автотранспортне страхування в Україні. [Електронний ресурс] / А. В. Гутченко, Д.І. Павлова. – Режим доступу: www.rusnauka.com/13_NMN_2011/Economics/3_86224.doc.htm
11. Електронне майбутнє поліса ОСАЦВ в Україні. Что даст страховому рынку переход на электронный полис? [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://forinsurer.com/public/14/06/17/4668>
12. Європротокол. [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

http://www.mtsbu.ua/ua/for_consumers/europrotocol/96560/

13. Залетов О. З історії обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників автотранспорту [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://fingames.com.ua/news/6632/>

14. Інновації як важливий чинник забезпечення якісного розвитку ОСЦПВ в Україні. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://forinsurer.com/public/15/02/11/4708>

15. Інтернет-журнал «Insurance Top» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://insurancetop.com/top>

16. Інтернет-журнал про страхування «Форіншурер» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com/>

17. КАСКО становить розкошю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://auto.vesti-ukr.com/avtopravo/advice/90106-kasko-stanovitsja-roskoshju>

18. Межебицький М. Пряме врегулювання: зарубіжний досвід та перспективи впровадження в Україні / М. Межебицький, Р. Грабко // Финансовые услуги. – 2010. – № 3–4. – С. 17–19.

19. МТСБУ вибрало разработчика подсистемы «Электронный полис» – «китам» на разработку дали 120 дней. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/news/15/06/04/32560>

20. Нацкомфинуслуг утвердила образец и техническое описание электронного полиса ОСАГО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/news/17/12/19/35716>

21. Огляд ринку ОСЦПВ і Зеленої карти в Україні за 2012-2014 роки. Дорожня карта МТСБУ щодо забезпечення стабільного розвитку ринку. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://forinsurer.com/public/14/09/11/4686>

22. Особливості обов'язкового страхування цивільної відповідальності автовласників в різних країнах світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com/>

23. Офіційний сайт SMIDA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/>

24. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua>

25. Офіційний сайт МТСБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mtsbu.ua/ua/>

26. Офіційний сайт ПрАТ СК «Оранта-Січ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oranta-sich.com.ua/>

27. Офіційний сайт Українського медичного центру безпеки дорожнього руху та інформаційних технологій МОЗУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.umcbdr.com.ua/statistika-dtp-za-2016-rik/>

28. Пасічний, В.О. Страхування: Навч. посібник для студентів ВНЗ / В.О. Пасічний, В.В. Жван; Харк. нац. акад. міськ. госпва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 218 с.

29. Перетяжко А. Страховий ринок України розвивался не благодаря, а вопреки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/public/17/06/13/4785>

30. Подорожчання авто-каско. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://auto.vesti-ukr.com/avtopravo/90106-kasko-stanovitsja-roskoshju>

31. Приказюк Н.В., Моташко Т. П. Нові вектори розвитку автотранспортного страхування в Україні [Електронний ресурс] / Н.В. Приказюк, Т. П. Моташко. – Режим доступу: http://papers.univ.kiev.ua/1/ekonomika/articles/prikazyuk-n-motashko-t-new-vectors-of-the-motor-insurance-development-in-ukrai_24576.pdf

32. Про автомобільний транспорт: Закон України № 2344-III від 05.04.2001р. [Електронний ресурс]. – Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

33. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дорожньо-транспортних пригод та виплати страхового відшкодування: Закон України № 3045-17 від 17.02.2011 р. [Електронний ресурс]. – Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

34. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України №733 від 01.07.2004 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

35. Про страхування: Закон України № 85/96-ВР від 07.03.1996 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>

36. Про затвердження Положення про особливості укладання електронних договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та визнання таким, що втратило чинність розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 27 жовтня 2011 року № 673: проект розпорядження Нацкомфінпослуг від 02.02.2017 № 188 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua/news/1666.html>

37. Про затвердження Положення про особливості укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: розпорядження Держкомфінпослуг від 27.10.2011 № 673 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1483-11>

38. Про затвердження Змін до Положення про особливості укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: розпорядження Нацкомфінпослуг від 31.08.2017 № 3631 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1197-17>

39. Про деякі питання здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: розпорядження Держкомфінпослуг № 566 від 09.07.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0689-10>

40. Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті: постанова КМУ від 14 серпня 1996 р. № 959 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-96-п>

41. Продажи электронного полиса ОСАГО в Украине стартуют с февраля 2018 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/news/17/11/14/35632?hl=%DD%CB%C5%CA%D2%D0%CE%CD%CD%DB%C9>

42. Скільки коштує страховий сертифікат «Зелена картка»? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mtsbu.ua/ua/for_consumers/green_card/96552/
43. Страхові послуги: [підручник]: у 2 ч. / [Базилевич В.Д., Пікус Р.В., Приказюк Н.В., Моташко Т.П. та ін.]; за ред. В.Д. Базилевича. – Ч. 2 – К.: Логос, 2014. – 544 с.
44. Страхові послуги: [Підручник] / [С.С. Осадець, Т.М. Артюх, О.О. Гаманкова та ін.]; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. Осадець С.С. і доц. Артюх Т.М. – К.: КНЕУ, 2007. – 464 с.
45. Страхові послуги: [навч. посіб.] / [Д.І. Дема, О.М. Віленчук, І.В. Демянюк]; за ред. Д.І. Деми. – Житомир: ЖНАЕУ, 2010. – 482 с.
46. Страхування : Підручник / За ред. С. С. Осадець. - Вид. 2-ге, перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2002. – 599 с.
47. Страхування: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. - К.: Знання, 2008. - С. 901 - 1000.
48. Таганский А. Электронное будущее полиса ОСАГО в Украине. Что даст страховому рынку переход на электронный полис? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/public/14/06/17/4668>
49. Ткаченко Н. В., Криниця С. О. Аналіз сучасного ринку добровільного страхування автотранспортних засобів в Україні [Електронний ресурс] / Н. В. Ткаченко, С. О. Криниця. – Режим доступу: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1304/13tnvasr.pdf>
50. Фисун В.І. Страхування: [Навч. посіб.] / В.І. Фисун, Г.М. Ярова. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 232 с
51. Шевирьов І. Страхування в Україні: історія, яка написана з чистої сторінки / І. Шевирьов // Юридичний журнал - 2004 - № 12.
52. Яворська Т.В. Страхові послуги: [навчальний посібник] / Т.В. Яворська. – К.: Знання, 2008. – 350 с.

ДОДАТКИ

Трактування сутності автотранспортного страхування вітчизняними вченими

Автор	Сутність поняття
Базилевич В.Д. [43, 47]	Послуги, що забезпечують захист від усіх ризиків, які можуть призвести до пошкодження або знищення транспорту Страхувальника, а також до фінансової відповідальності Страхувальника за шкоду, завдану майну, життю та здоров'ю інших учасників руху, та завдання шкоди життю та здоров'ю водія і пасажирів застрахованого транспорту; комплекс особливих видів страхування, що покривають ризики, пов'язані з експлуатацією автотранспортних засобів.
Бовсуновська Г. С. [3]	Система економічних відносин щодо створення та використання спеціального грошового фонду для захисту інтересів громадян, підприємств, організацій у разі настання певних несприятливих подій, пов'язаних з володінням та користуванням автотранспортними засобами, шляхом виплати страхового відшкодування.
Говорушко Т.А. [8]	Комплекс особливих видів страхування, що покривають ризики, пов'язані з експлуатацією автотранспортних засобів. Охоплює страхування механізованих автотранспортних засобів (КАСКО), водіїв, пасажирів, багажу, цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.
Гутченко А. В. [10]	Тип комбінованого страхування, яке дозволяє у комплексі застрахувати самі засоби транспорту, багаж та додаткове обладнання, яке знаходиться в автомобілі, а також водіїв та пасажирів у разі заподіяння шкоди їм самим чи третім особам.
Дема Д.І. [45]	Автотранспортне страхування необхідно розглядати як комплекс страхових послуг, спрямованих на захист майнових та особистих інтересів як самих власників автотранспортних засобів, так і третіх осіб (вигодонабувачів), які є безпосередніми учасниками дорожнього руху.
Осадець С.С. [44, 46]	Узагальнене поняття при страхуванні всіх видів транспортних ризиків. Може охоплювати як самі транспортні засоби, страхування вантажів, а також відповідальності.
Пасічний В.О., Жван В.В. [28]	Передбачає обов'язки страховика по страхових виплатах у розмірі повної або часткової компенсації збитку, який заданий об'єкту страхування - майновим інтересам застрахованої особи, які пов'язані з володінням, користуванням, розпорядженням транспортним засобом, унаслідок пошкодження або знищення (угону, крадіжки) наземного транспортного засобу та ін.
Приказюк Н.В., Моташко Т.П. [31]	Комплекс певних видів страхування, пов'язаних з експлуатацією засобів автотранспорту, що забезпечують захист як самого майна, так і відповідальності.
Ткаченко Н. В. [49]	Стратегічно важлива галузь страхового сектору, що сприяє зниженню наслідків ДТП, створює додатковий механізм захисту інтересів кредитора, забезпечує розвиток інших супутніх видів страхування, а також частково звільняє державу під час вирішення соціальних проблем суспільства, що виникають внаслідок ДТП, крадіжки або пошкодження транспортних засобів громадян та підприємств
Фисун В. І. [50]	Спеціалізована галузь страхування, яка пов'язана з експлуатацією засобів автотранспорту. Автотранспортне страхування містить в якості самостійних видів: страхування засобів автотранспорту та страхування цивільної відповідальності власників засобів автотранспорту за збиток, спричинений ними третім особам.
Яворська Т.В. [52]	Страхування транспортних засобів від небезпек.

Коригуючі коефіцієнти за договорами ОСЦПВ та їхні розміри

Тип коригуючого коефіцієнта залежно від	Розмір коригуючого коефіцієнта
I. Типу транспортного засобу (K1)	
1. Легковий автомобіль	
1) до 1600 кубічних сантиметрів	1
2) 1601 - 2000 кубічних сантиметрів	1,14
3) 2001 - 3000 кубічних сантиметрів	1,18
4) понад 3000 кубічних сантиметрів	1,82
2. Причепи до легкових автомобілів	0,34
3. Автобуси з кількістю місць для сидіння	
1) до 20 осіб (включно)	2,55
2) понад 20 осіб	3
4. Вантажні автомобілі вантажопідйомністю	
1) до 2 тонн (включно)	2
2) понад 2 тонни	2,18
5. Причепи до вантажних автомобілів	0,5
6. Мотоцикли та моторолери	
1) до 300 кубічних сантиметрів (включно)	0,34
2) більше 300 кубічних сантиметрів	0,68
II. Місця реєстрації транспортного засобу (K2)	
1) місто Київ	3,2-4,8
2) міста Бориспіль, Боярка, Бровари, Васильків, Вишгород, Вишневе, Ірпінь	1-2,5
3) міста з населенням більше 1 мільйон осіб	2,3-3,5
4) міста з населенням від 500 тисяч до 1 мільйон осіб	1,8-2,8
5) міста з населенням від 100 тисяч до 500 тисяч осіб	1,3-2,5
6) населені пункти з населенням менше 100 тисяч осіб	1-1,6
7) для транспортних засобів, які зареєстровані в інших країнах	2-4
III. Сфери використання транспортного засобу (K3)	
1) легковий автомобіль (крім таксі), мотоцикл, моторолер, який використовується фізичною особою	1
1) легковий автомобіль (крім таксі), мотоцикл, моторолер, який використовується юридичною особою	1,1-1,4
3) вантажні автомобілі, автобуси, причепи до вантажних та легкових автомобілів	1
4) легковий автомобіль або автобус з кількістю місць для сидіння до 20, який використовується фізичною особою для надання послуг із перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом загального користування або для надання послуг із перевезення пасажирів та їх багажу на таксі	1,1-1,4
5) легковий автомобіль або автобус з кількістю місць для сидіння до 20, який використовується юридичною особою для надання послуг із перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом загального користування або для надання послуг із перевезення пасажирів та їх багажу на таксі	1,1-1,5

IV. Водійського стажу осіб, допущених до керування забезпеченим транспортним засобом (К4)	
1) незалежно від водійського стажу (для страхувальників-фізичних осіб, у тому числі якщо водійський стаж страхувальника-фізичної особи менше 3 років)	1,27-1,76
2) 3 роки та більше (для страхувальників-фізичних осіб)	1-1,76
3) для юридичних осіб	1,2
V. Періоду використання транспортного засобу (К5)	
1) дорівнює строку дії договору	1
2) 6 місяців	0,7
3) 7 місяців	0,75
4) 8 місяців	0,8
5) 9 місяців	0,85
6) 10 місяців	0,9
7) 11 місяців	0,95
VI. Наявності або відсутності у страхувальника (протягом попереднього року) доведених у судовому порядку спроб страхового шахрайства або випадків, що були підставою для пред'явлення регресного позову відповідно до Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" (К6)	
1) наявність	2
2) відсутність	1

Таблиця А.3

Таблиця коефіцієнтів бонус-малус для ОСЦПВВТЗ

Клас на початок строку страхування	Коефіцієнт	Клас після закінчення строку страхування з урахуванням наявності страхових випадків з вини страхувальника			
		0 страхових виплат	1 страхова виплата	2 страхові виплати	3 страхові виплати
М	2,45	0	М	М	М
0	2,3	1	М	М	М
1	1,55	2	М	М	М
2	1,4	3	1	М	М
3	1	4	1	М	М
4	0,95	5	2	М	М
5	0,9	6	3	1	М
6	0,85	7	4	1	М
7	0,8	8	4	1	М
8	0,75	9	5	2	М
9	0,7	10	5	2	1
10	0,65	11	6	2	1
11	0,6	12	6	2	1
12	0,55	13	6	2	1
13	0,5	13	7	2	1

Джерело: Закон України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" від 1 липня 2004 р. № 1961-IV.

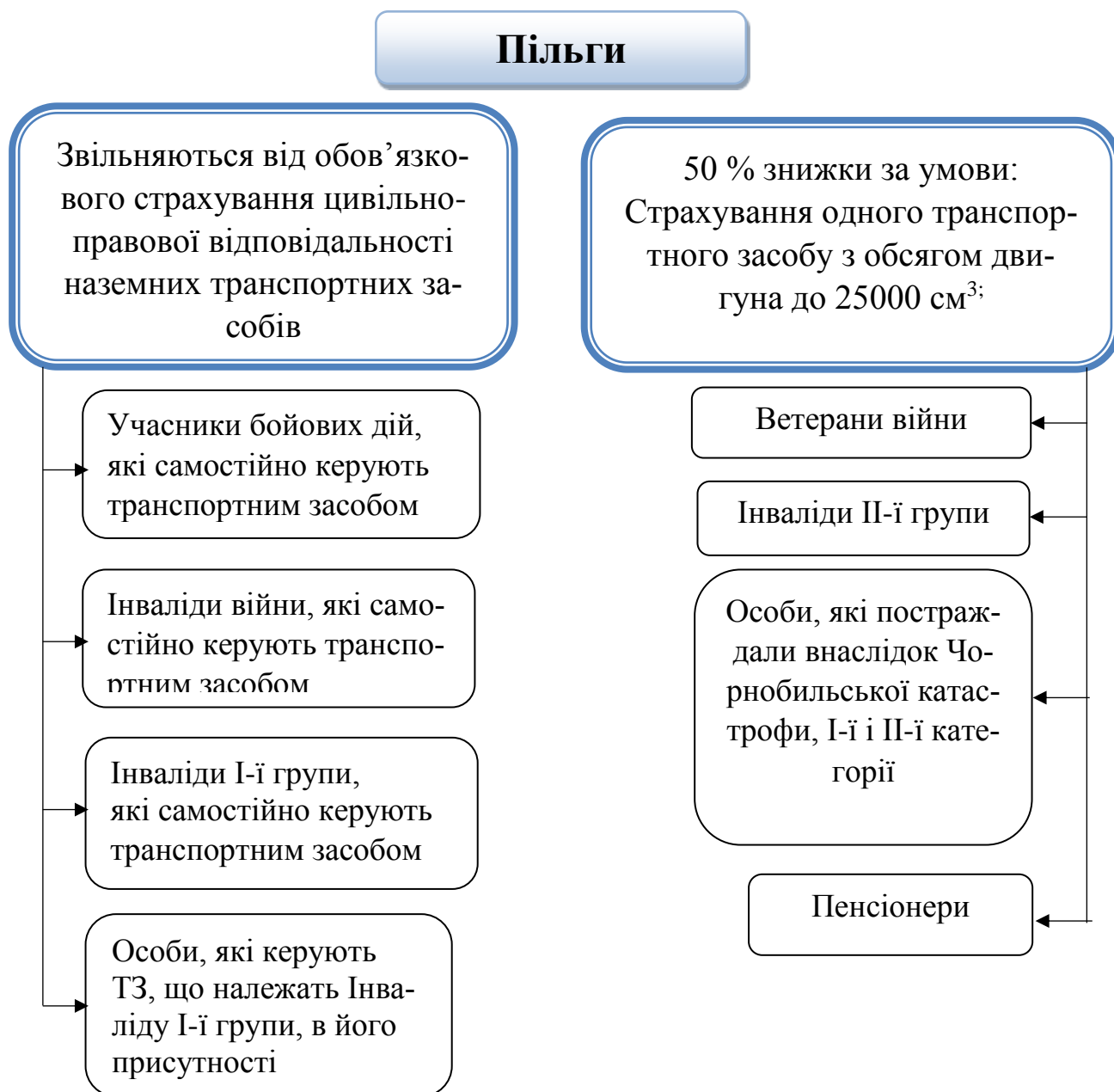

Рис. А.1. Пільги, що надаються страхувальникам при укладанні полісу ОСЦПВВНТЗ

Таблиця А.4

Розміри єдиних страхових платежів за договорами міжнародного обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, грн. (вводяться в дію з 00 годин 28.09.2017)

На території країн - членів Ради Бюро міжнародної системи автострахування "Зелена Картка"														
Транспортні засоби	Буква у ЗК	15 дн.	1 міс.	2 міс.	3 міс.	4 міс.	5 міс.	6 міс.	7 міс.	8 міс.	9 міс.	10 міс.	11 міс.	1 рік
Легкові а\м, пасажиромі-стк. до 9 чоловік з водієм включно, та автомобілі загальною масою до 3500 кг (7700 фунтів)	A	765	1218	2105	2892	3660	4594	5406	6218	6368	6534	6575	6634	6693
Автобуси	E	2874	3992	5988	7985	9981	11977	13974	15970	17966	19962	21959	23955	25951
Вантажні автомобілі	C	1804	2395	4312	6068	7825	9582	11339	13095	14852	16609	18206	19803	21400
Причепи, напівпричепи	F	264	367	631	896	1160	1424	1689	1953	2218	2482	2746	3011	1836
Мотоцикли	B	306	421	702	983	1268	1546	1830	2108	2392	2548	2661	2723	2833
На території країн - Білорусь, Молдова, Росія														
Легкові а\м, пасажиромі-стк. до 9 чоловік з водієм включно, та автомобілі загальною масою до 3500 кг (7700 фунтів)	A	557	819	1115	1377	1639	1803	1879	2007	2134	2262	2421	2548	2676
Автобуси	E	590	1180	2099	2984	3706	4296	4683	5065	5448	5702	5957	6212	6403
Вантажні автомобілі	C	295	590	1049	1508	1869	2164	2357	2548	2739	2867	2994	3122	3217
Причепи, напівпричепи,	F	128	194	322	450	582	710	818	818	846	846	878	878	911
Мотоцикли	B	65	131	262	360	426	524	573	605	637	669	700	732	764

**Динаміка валових страхових премій та виплат за договорами автотранспортного страхування
за 2010-2016 рр., млн. грн.**

Вид страхування	2010р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Відхилення 2016 р. до 2010 р.,%
Страхові премії								
КАСКО	3660,7	3543,2	3499,4	3735,2	3 410,8	3827,3	4604,0	25,77
ОСЦПВ	1776,3	2310,3	2405,1	2505,8	2554,8	3028,5	3468,1	95,24
«Зелена картка»	285,2	299,6	347,5	428,3	594,4	1015,7	1205,5	322,69
ДСЦПВ	112,0	83,8	887,2	110,0	133,1	213,2	217,5	94,20
Всього	5834,2	6237,0	7139,2	6779,3	6693,1	8084,7	9495,1	62,75
Страхові виплати								
КАСКО	1776,2	1382,4	1476,8	1547,5	1689,2	1803,7	2050,1	15,42
ОСЦПВ	759,0	916,8	916,8	960,9	987,9	1101,5	1407,3	85,42
«Зелена картка»	90,7	99,2	99,2	100,6	196,8	282,0	410,9	353,03
ДСЦПВ	13,0	16,0	16,1	21,5	20,0	30,2	54,5	319,23
Всього	2638,9	2414,4	2508,9	2630,5	2893,9	3217,4	3922,8	48,65

**Обов'язкові та добровільні види страхування, на які
ПАТ «СК «Оранта - Січ» має ліцензії**

Вид страхування	№ ліцензії	Дата видачі
1	2	3
Обов'язкові види страхування		
Обов'язкове страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів	Серія АВ№ 617683	від 06.03.2012
Обов'язкове страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру	Серія АВ № 617685	від 06.03.2012
<i>Обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорт</i>	Серія АВ № 617692	від 06.03.2012
Обов'язкове особисте страхування працівників відомчої (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України) та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд)	Серія АВ № 617694	від 06.03.2012
Обов'язкове страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї	Серія АВ № 617697	від 06.03.2012
Обов'язкове страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень державними сільськогосподарськими підприємствами, врожаю зернових культур і цукрових буряків сільськогосподарськими підприємствами всіх форм власності	Серія АВ № 617698	від 06.03.2012
<i>Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів</i>	Серія АВ № 617699	від 06.03.2012
Обов'язкове страхування предмету іпотеки від ризиків випадкового знищення, випадкового пошкодження або псування	Серія АЕ № 190413	від 29.11.2012
Добровільні види страхування		
Добровільне страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	Серія АВ № 61768	від 06.03.2012

Продовження таблиці Б.1

1	2	3
Добровільне страхування водного транспорту (морського внутрішнього та інших видів водного транспорту)	Серія АВ № 617682	від 06.03.2012
Добровільне страхування майна (крім залізничного, наземного, повітряного, водного транспорту (морського внутрішнього та інших видів водного транспорту), вантажів та багажу (вантажобагажу)	Серія АВ № 617684	від 06.03.2012
<i>Добровільне страхування вантажів та багажу (вантажобагажу)</i>	Серія АВ № 617686	від 06.03.2012
Добровільне страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту)	Серія АВ № 617689	від 06.03.2012
<i>Добровільне страхування наземного транспорту (крім залізничного)</i>	Серія АВ № 617690	від 06.03.2012
Добровільне страхування від нещасних випадків	Серія АВ № 617691	від 06.03.2012
Страхова діяльність у формі добровільного страхування відповідальності перед третіми особами (крім цивільної відповідальності власників наземного транспорту, відповідальності власників повітряного транспорту, відповідальності власників водного транспорту (включаючи відповідальність перевізника)	Серія АВ № 617693	від 06.03.2012
Добровільне страхування фінансових ризиків	Серія АВ № 617695	від 06.03.2012
Добровільне страхування здоров'я на випадок хвороби	Серія АВ № 617696	від 06.03.2012
Добровільне медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	Серія АЕ № 190414	від 29.11.2012

Склад і динаміка майна ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за 2012-2016 рр.,

тис. грн.

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Відхилення 2016 р. до 2012 р.,%
Необоротні активи	34056	36914	37650	37417	50862	49,3
у т.ч. нематеріальні активи	74	370	366	338	332	348,6
основні засоби	27457	26500	25660	24945	39131	42,5
Оборотні активи	18818	17198	16956	20824	19383	3,0
у т.ч. запаси	324	514	417	444	568	75,3
дебіторська заборго- ваність	4098	1010	826	2384	402	-90,2
грошові кошти та їх еквіваленти	14396	14257	13958	15908	16782	16,6
частка пере- страхо- виків у страхових ре- зервах	1057	1405	1648	2088	1625	53,7
Активи	52874	54112	54606	58241	70245	49,3

Таблиця Б.3

Динаміка фінансових ресурсів ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за 2012-2016 рр.,

тис. грн.

Показники	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Відхилення 2016 р. до 2012 р.,%
Власний капітал	31065	34770	34698	35222	47824	53,9
в т.ч. зареєстрова- ний капітал	7050	7050	7050	7050	7050	–
резервний капітал	1621	6584	6685	2802	2802	72,9
нерозподілений	184	585	412	-311	72	-60,9
Довгострокові зо-	20971	18179	17937	20477	21215	1,2
у т.ч. страхові резе-	21890	17864	17410	19871	20518	-6,3
Поточні зо-	838	1163	1971	2542	1206	43,9
Валюта балансу	31583	33637	34404	58241	70245	49,3

Основні умови договору страхування авто-каско у ПрАТ «СК Оранта-Січ»

Умови страхування	Характеристика
1	2
Страховальники	Дієздатні фізичні та юридичні особи
Об'єкт страхування	Майнові інтереси страхувальника, що не суперечать законодавству України, пов'язані із володінням, користуванням і розпорядженням транспортними засобами, зазначеними у договорі страхування, а також додатковими обладнаннями до них.
Об'єкти, що приймаються на страхування	<p>1. Транспортні засоби, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> - реєструються в органах ДАІМВСУ: автомобілі, автобуси, самохідні машини, встановлені на шасі автомобілів, мотоцикли, причепа, напівпричепа, мотоколяски; - реєструються іншими державними органами: трактори, сільськогосподарські і дорожні машини, тролейбуси, трамваї та ін. <p>2. Товарна вартість транспортного засобу в випадку її втрати, якщо залишкова вартість автомобіля складає більше 80%.</p> <p>3. Додаткове обладнання і прилади до транспортного засобу, що не входять до його комплект" згідно інструкції заводу-виробника.</p>
Страхові ризики	<p>1. Стихійні лиха;</p> <p>2. Протиправні дії третіх осіб;</p> <p>3. Дорожньо-транспортні пригоди;</p> <p>4. Незаконне заволодіння транспортним засобом.</p>
Страхова сума	<p>Встановлюється у розмірі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дійсної вартості транспортного; 2. Частки дійсної вартості транспортного засобу. <p>В цьому випадку страхове відшкодування виплачується у тій же частці від визначених по страховій події збитків.</p>
Франшиза	Може бути безумовна, умовна або обидві ці франшизи разом.
Страховий тариф	Визначається диференційовано, в залежності від типу транспортного засобу, ступеня ризику, терміну страхування, року випуску, місця і умов зберігання, наявності та конструкції протиугінних засобів і охоронної сигналізації.

Продовження табл. Б.4

1	2
Умови нічного зберігання	Зберігання транспортного засобу з 22:00 до 6:00 (включно) у місці безпечного зберігання
Умови сплати страхової премії	Вноситься одноразово або частинами.
Територія дії договору	Договір діє на території України, якщо інше не обумовлено договором.
Страхове відшкодування	Виплачується у розмірі прямого збитку, але не більше ніж страхова сума.
Відшкодування витрат за транспортування (буксирування)	На відстань до 50 кілометрів від місця настання події до місця стоянки (гаража) або місця ремонту

Таблиця Б.5

Розміри базових річних ставок страхових тарифів з добровільного страхування транспортних засобів у ПрАТ «СК «Оранта-Січ»

Тип транспортного засобу (ТЗ)			Всі ризики (повне КАСКО)
1			2
А	Легкові автомобілі	Об'єм двигуна (куб. см.) – до 1500	5,2
		- від 1500 (включно) до 2000	5,8
		- від 2000 (включно) до 3000	6,1
		- більш ніж 3000	6,7
В	Мотоцикли, моторолери, мопеди	Об'єм двигуна (куб. см.) – до 500	7,0
		- більш 500	9,7
С	Вантажні автомобілі	- вантажопідйомністю до 2 т.	3,2
		- вантажопідйомністю більше 2т.	2,8
D	Мікроавтобуси	- мікроавтобуси	4,8
Е	Автобуси	- автобуси до 20 місць	4,2
		- автобуси більше 20 місць	4,1
F	Причепи та напівпричепи	- до легкових автомобілів	1,6
		- до вантажних автомобілів	1,9
G	Спецтехніка (трактори, сільгосптехніка, спецтехніка)		2,1

Таблиця Б.6

Коригуючий коефіцієнт до базового страхового тарифу в залежності від страхового покриття за договорами авто-каско у ПрАТ «СК «Оранта-Січ»

Страхові ризики	Коефіцієнт
Повне КАСКО (усі ризики)	1,0
- дорожньо-транспортна пригода	0,75
- стихійні лиха та пожежа	0,07
- протиправні дії третіх осіб	0,10
- незаконне заволодіння	0,15

Таблиця Б.7

Коригуючий коефіцієнт до базового страхового тарифу в залежності від франшизи за договорами авто-каско у ПрАТ «СК «Оранта-Січ»

Розмір франшизи, (у % від страхової суми)	Коефіцієнт
1,00 умовна	1,20
0,00 безумовна	1,30
0,50 безумовна	1,05
1,00 безумовна	1,00
1,50 безумовна	0,95
2,00 безумовна	0,90
3,00 безумовна	0,85
5,00 безумовна	0,75
7,00 безумовна	0,70
10,00 безумовна	0,65

Таблиця Б.8

**Коефіцієнт короткостроковості за договорами авто-каско у
ПрАТ «СК «Оранта-Січ»**

Період страхування	15 днів	1 місяць	2 місяці	3 місяці	4 місяці	5 місяців	6 місяців	7 місяців	8 місяців	9 місяців	10 місяців	11 місяців	12 місяців
Коефіцієнт	0,15	0,20	0,30	0,40	0,50	0,60	0,70	0,75	0,80	0,85	0,90	0,95	1,00

БАЛАНС ПІДПРИЄМСТВА на 31.12.2012
Форма N 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	89	74
первісна вартість	011	367	371
накопичена амортизація	012	278	297
Незавершені капітальні інвестиції	020	0	0
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	25825	27457
первісна вартість	031	47687	50346
знос	032	21862	22889
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
первісна вартість	036	0	0
накопичена амортизація	037	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0	0
інші фінансові інвестиції	045	6984	6491
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	38	34
Вписуваний рядок - Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	0	0
Вписуваний рядок - Первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	0	0
Вписуваний рядок - Знос інвестиційної нерухомості	057	0	0
Відстрочені податкові активи	060	1183	0
Вписуваний рядок - Гудвіл	065	0	0
Інші необоротні активи	070	0	0
Вписуваний рядок - Гудвіл при консолідації	075	0	0
Усього за розділом I	080	34119	34056
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	275	324
Поточні біологічні активи	110	0	0
Незавершене виробництво	120	0	0
Готова продукція	130	0	0

Товари	140	0	0
Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	2318	3851
первісна вартість	161	3596	3851
резерв сумнівних боргів	162	1278	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	0	0
за виданими авансами	180	0	0
з нарахованих доходів	190	405	247
із внутрішніх розрахунків	200	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	0	0
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	13069	14199
у тому числі в касі	231	34	27
в іноземній валюті	240	187	197
Інші оборотні активи	250	0	0
Усього за розділом II	260	16254	18818
III. Витрати майбутніх періодів	270	0	0
Вписуваний рядок - IV. Необоротні активи та групи	275	0	0
Баланс	280	50373	52874

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	7050	7050
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	0	0
Інший додатковий капітал	330	22212	22210
Резервний капітал	340	1377	1621
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	244	184
Неоплачений капітал	360	(0)	(0)
Вилучений капітал	370	(0)	(0)
Вписуваний рядок - Накопичена курсова різниця	375	0	0
Усього за розділом I	380	30883	31065
Вписуваний рядок - Частка меншості	385	0	0
II. Забезпечення таких витрат і платежів			

Забезпечення виплат персоналу	400	447	138
Інші забезпечення	410	0	0
Вписуваний рядок - Сума страхових резервів	415	19087	21890
Вписуваний рядок - Сума часток перестраховиків у страхових резервах	416	929	1057
Цільове фінансування(2)	420	0	0
Усього за розділом II	430	18605	20971
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	460	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	470	0	0
Усього за розділом III	480	0	0
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	0	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	0	0
Векселі видані	520	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	233	163
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	75	109
з бюджетом	550	331	309
з позабюджетних платежів	560	0	0
зі страхування	570	62	71
з оплати праці	580	184	186
з учасниками	590	0	0
із внутрішніх розрахунків	600	0	0
Вписуваний рядок - Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	0	0
Інші поточні зобов'язання	610	0	0
Усього за розділом IV	620	885	838
V. Доходи майбутніх періодів	630	0	0
Баланс	640	50373	52874
З рядка 420 графа 4 Сума благодійної допомоги	421	0	

Звіт про фінансові результати за 2012 рік

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	43295	41717
Податок на додану вартість	015	0	0
Акцизний збір	020	0	0
	025	20729	20744
Інші вирахування з доходу	030	0	0
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	22566	20973
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	15213	15430
Валовий:			
прибуток	050	7353	5543
збиток	055	0	0
Інші операційні доходи	060	2233	2985
Вписуваний рядок - У т. ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	061	0	0
Адміністративні витрати	070	3939	3979
Витрати на збут	080	206	223
Інші операційні витрати	090	5556	3877
Вписуваний рядок - У т. ч. витрати від первісного визнання біологічних активів сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	091	0	0
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100	0	449
збиток	105	115	0
Доход від участі в капіталі	110	0	0
Інші фінансові доходи	120	2035	1483
Інші доходи(1)	130	75	29
Фінансові витрати	140	0	140
Втрати від участі в капіталі	150	0	0
Інші витрати	160	17	19
Вписуваний рядок - Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	165	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	1978	1802
збиток	175	0	0

Вписуваний рядок - У т. ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	176	0	0
Вписуваний рядок - У т. ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	177	0	0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	1794	1252
Вписуваний рядок - Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	184	550
збиток	195	0	0
Надзвичайні:			
доходи	200	0	0
витрати	205	0	0
Податки з надзвичайного прибутку	210	0	0
Вписуваний рядок - Частка меншості	215	0	0
Чистий:			
прибуток	220	184	550
збиток	225	0	0
Вписуваний рядок - Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0
З рядка 130 графа 3 Дохід, пов'язаний з благодійною допомогою	131	0	

II. Елементи операційних витрат

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230	1901	2460
Витрати на оплату праці	240	7924	8112
Відрахування на соціальні заходи	250	2744	2664
Амортизація	260	1118	1364
Інші операційні витрати	270	11227	8909
Разом	280	24914	23509

III. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	235000	235000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	235000	235000
Чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	320	0.78298	2.34043
Скоригований чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	330	0.78298	2.34043
Дивіденди на одну просту акцію	340	0	0

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2014 р.
Форма N 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	370	366
первісна вартість	1001	393	403
накопичена амортизація	1002	23	37
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1014	1086
Основні засоби:	1010	26500	25660
первісна вартість	1011	50709	51044
знос	1012	24209	25384
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	4441	4441
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	241	467
Відстрочені податкові активи	1045	322	278
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	4026	5352
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	36914	37650
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	514	417
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	72	97

Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	168	164
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	302	249
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	468	316
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	14257	13958
Готівка	1166	26	17
Рахунки в банках	1167	14231	13941
Витрати майбутніх періодів	1170	12	107
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	1405	1648
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	1405	1648
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	17198	16956
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	54112	54606

Пасив	Код рядка	На початок звіт-ного періоду	На кінець звіт-ного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7050	7050
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	20551	20551
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	6584	6685
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	585	412
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	34770	34698
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			

Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	315	527
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	315	527
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	17864	17410
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	2156	2093
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	15708	15317
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	18179	17937
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	42	90
за розрахунками з бюджетом	1620	409	882
за у тому числі з податку на прибуток	1621	391	876
за розрахунками зі страхування	1625	97	93
за розрахунками з оплати праці	1630	229	213
за одержаними авансами	1635	54	244
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	273	259
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	59	190
Усього за розділом III	1695	1163	1971
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	54112	54606

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2014 р.

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0	0
Чисті зароблені страхові премії	2010	39555	43224
Премії підписані, валова сума	2011	43868	47398
Премії, передані у перестраховання	2012	4947	4395
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	391	-127
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	243	348
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(15383)	(14704)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(16584)	(18789)
Валовий: прибуток	2090	7588	9731
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	548	-626
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	548	-626
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	1406	1474
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(6341)	(6967)
Витрати на збут	2150	(213)	(208)
Інші операційні витрати	2180	(3212)	(4026)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
збиток	2195	(224)	(622)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2224	2302
Інші доходи	2240	11	327
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(41)	(127)

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1970	1880
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1558	-1295
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	412	585
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	210
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	-1869
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	-1659
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	-1659
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	412	-1074

III. Елементи операційних витрат

Матеріальні затрати	2500	1931	1762
Витрати на оплату праці	2505	8411	8834
Відрахування на соціальні заходи	2510	3104	3063
Амортизація	2515	1386	1520
Інші операційні витрати	2520	10317	10726
Разом	2550	25149	25905

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Середньорічна кількість простих акцій	2600	235000	235000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1.7531915	2.4893617
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2016 р.
 Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	338	332
первісна вартість	1001	390	394
накопичена амортизація	1002	52	62
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1298	1082
Основні засоби:	1010	24945	39131
первісна вартість	1011	51594	84622
знос	1012	26649	45491
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	4911	2901
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	753	576
Відстрочені податкові активи	1045	278	278
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	4894	6562
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	37417	50862
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	444	568
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	117	0

Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	259	0
з бюджетом	1135	0	235
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	235
з нарахованих доходів	1140	333	86
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1675	81
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	15908	16788
Готівка	1166	9	6
Рахунки в банках	1167	15899	16782
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	2088	1625
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	2088	1625
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	20824	19383
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	58241	70245

Пасив	Код рядка	На початок звіт-ного періоду	На кінець звіт-ного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7050	7050
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	21021	36250
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	7462	4452
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-311	72
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	35222	47824
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0

Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	606	697
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	606	697
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	19871	20518
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	2082	2698
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	17789	17820
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	20477	21215
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	44	323
за розрахунками з бюджетом	1620	1436	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	1404	0
за розрахунками зі страхування	1625	55	29
за розрахунками з оплати праці	1630	165	244
за одержаними авансами	1635	470	415
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	334	195
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	38	0
Усього за розділом III	1695	2542	1206
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	58241	70245

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2016 р.
 Форма N 2 Код за ДКУД 1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0	0
Чисті зароблені страхові премії	2010	46708	43244
Премії підписані, валова сума	2011	52457	50697
Премії, передані у перестраховування	2012	5255	5421
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	31	2472
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-463	440
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(15318)	(16437)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(19551)	(19315)
Валовий: прибуток	2090	11839	7492
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	2394	-357
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	2394	-357
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	2077	1658
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(10524)	(7794)
Витрати на збут	2150	(317)	(211)
Інші операційні витрати	2180	(3921)	(2118)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1548	0
збиток	2195	(0)	(1330)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2845	2499
Інші доходи	2240	0	20

Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(2010)	(18)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2383	1171
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-2000	-1482
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	383	0
збиток	2355	(0)	(311)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	15229	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	470
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	15229	470
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	15229	470
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	15612	159

III. Елементи операційних витрат

Матеріальні затрати	2500	2377	2271
Витрати на оплату праці	2505	10461	9099
Відрахування на соціальні заходи	2510	2331	2982
Амортизація	2515	1512	1343
Інші операційні витрати	2520	13399	10865
Разом	2550	30080	26560

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Середньорічна кількість простих акцій	2600	235000	235000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	235000	235000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1.6297872	-1.3234043
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1.6297872	-1.3234043
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

